

Onor Biblioteca Universitatii
din Cluj
Sibiu

Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Szentpétervár bekerítése

kinos helyzetbe hozta a szovjet arcvonal egész északi szakaszát, mert a többmillió város a szövetséges csapatok nemcsak Timocsenko marallnak a középső fronton harcoló csapataitól vágják el, de azokról a szovjet erőktől is, melyek Szentpétervártól északra, a Ladoga tó és a sarkvidék közötti vonalon állanak. Az itt folyó hadműveletek mindenképp gyengítik az amugyis csökkenő szovjet ellenállást. Murmanszk kikötőjét fent, messze Északon, a Barents-tenger partján szintén komolyan veszélyeztetni a német- finn előrenyomulás. Murmanszk elvesztése a Szovjetunióra beláthatatlan hátrányt jelentene, mert ez az egyetlen északi jegestengeri kikötő, melyet télen nem torlaszolniak el jégtablák a forgalom elől s az egyetlen pont, amelyen át az esetleges angol segítséget a bolsevisták megkaphatnák. Amikor pár nappal ezelőtt a Német Távirati Iroda közlése nyomán az európai sajtó beszámolt az angolok partraszállásáról a Spitzbergákon, első pillanathban az volt a benyomás, mint ha ez a brit akció a jegestengeri szovjet erővel való együttműködés létrehozására irányulna. Az angol erők azonban, miután az említett jegestengeri szigetecsoport rádió-távíró berendezéseit szétrombolták és az ottani szénbányákat megsemmisítették, a lakosok egy részét magukkal vitték és kiűrtették a Spitzbergákat. Így az egész angol akció egyelőre homályos maradt.

Súlyos csapás a Szovjetunióra ugyancsak az északi fronton a Sztalin-csatorna kettévágása, mert azon a forgalom megbénult. A Sztalin-csatorna a Balti tengert a Finn-öbölön keresztül, a Ladoga-tóval, Swyr folyóval, Onega-tóval és a Vig-tóval, illetve Vig folyóval is összeköve az Északi Fehér-tengerre vezetett. Építéséhez a deportáltak tízezreit használta fel a szovjet kormányzat, akik összesen huszonegy millió köbméter földet ástak ki ezen az egészségtelen, vizenyős vidéken. A Sztalin-csatorna a Szentpétervár—Murmanszk közötti vasútvonal „forgalmi vetélytársa”. Most Északról a finnek, Délről a németek vágják el a csatorna forgalmát. Itt a szovjet csapatok, a Ladoga-tótól délre, szorítóba kerültek, mely egyre szűkül.

Schlüsselburg elfoglalása révén Szentpétervár elvesztette villamos erőműtelepeinek főforrását, a dubrovkai villanytelepeket, melyek kétszáz kilovattos feszültségű áramszolgáltatásukkal a szentpétervári ipari üzemek mindennapi áramszolgáltatásukkal fedezték.

Komoly törést szenvedett a szovjet védelmi körzet azáltal is, hogy a német csapatok birtokukba kerítették Szentpétervár elővédjét, Czarszkoje-Szelo-t, a volt cári székhelyet.

A Balti-tengeri szovjet flotta Szentpétervár bekerítése után utánpótlási, illetve ellátási támaszpontját elvesztette. A flottának mindenekelőtt fűtőanyag kell, amit a szárazföldről szerezhet be. A tüzelőanyag ép oly életszükséglete egy hajóhadnak, mint a muníció. Igaz, hogy Kronstadtnak van néhány hadiüzeme, de azok nem fedezhetik egy tevékeny flotta szükségleteit. A Hangőfélszigeti támaszpont, melyet a március 12-iki béke alkalmával a Szovjetunió „kibérelt”, teljesen megbénult. A finn csapatok bekerítették. S ami a Dagó és Ósel szigetek támaszpontjait illeti, — ezek maradtak meg csak Észtország elfoglalása után egyelőre a Szovjet birtokában, a Keleti-tenger partvidékén, — mindaddig nem állhatnak a flotta rendelkezésére, amíg nem kapnak a t á n p ó t l á s t — a szárazföldről. Erre pedig nincs már lehetősége. A Balti-tengeri szovjetflotta kilátásai tehát a lehető legsötétebbek, mert egyáltalában nem tétélezhető fel, hogy a nap-nap után amugy is súlyos légi és tengeri támadásoknak kitett szovjet hajóhad a Dánia és Svédország közötti tengersizorosokon átvergődhetne, nem is szólva az ott létesített rendkívül hatásos aknazárról és az állandó, e öteljes német ellenőrzésről.

Moszkvában az elégedetlenség egyre nő az angol és amerikai segítség hiánya miatt

Sztalin már fenyegetőzik is, ha nem kap hamarosan gyors és hatásos segítséget — A Szovjet amerikai nagykövete szemrehányást tett Roosevelt elnöknek — Szentpétervár újabb sikeres bombázása —

Bostonból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy megbízható értesülések szerint Umansky szovjet nagykövét a csütörtöki megbeszélésen közölte Roosevelt elnökkel, hogy Moszkva kénytelen lesz a legmesszebb menő katonai intézkedéseket tenni, ha a nyugati hatalmaknak nem sikerül a legrövidebb időn belül a Szovjetunióknak segítséget nyújtani. A brit légerő német városok elleni támadásai — mondotta Umansky — nem számíthatók igazi, érélyes segítségnek, amelyet meg kellene adni. A harc téren a helyzet igen változós lett, mert a Szovjetunió bízva az angol tehermentesítő akcióban, összes ember- és hadianyagtartalékát belevetette a harcba.

Szentpétervárnak a többi szovjet területtől való elzárása és Krivoirog elvesztése folytán a szovjetnek hiányzik a legfontosabb hadfelszerelési ipari központ, a Donec medencéjének termelése pedig sokat szenved a háború következtében.

Az urali és sibiriai ipari központok sem tudják kielégítő módon pótolni az elvesztett ipari központok termelését.

Umansky végül megjegyezte, hogy ilyen körülmények között, az érélyes angol akció hiánya folytán

nem lenne csodálatos, ha a Szovjetunióban egyre megerősödne az a vélemény, hogy a nyugati hatalmak elhagyták a Szovjetuniót, úgy ahogyan ez a legutóbbi háború idejében is megtörtént.

Ugyanakkor a Newyork World Telegramm azt írja, hogy mivel

a szovjet jelentések sokszor hiányosak és ellentmondóak, ez csak növeli az aggodalmat Washingtonban.

Amerikában aggodalmat kelt az a körülmény is, hogy a Szovjetunióban egyre fokozódik az elégedetlenség az elégtelen angol és amerikai segítség miatt.

A lap szerint Sztalin kijelentette volna Cripps nagykövetnek, hogy a helyzet nagyon komoly és „bizonyos katonai intézkedésekkel” fenyegetőzött, ha a Szovjetunióknak nem adnának gyors és hatásos segítséget. Ezzel kapcsolatban a lap szemrehányást tesz a Szovjeteknek azért, ahogyan az „ország használatára szánt” katonai jelentéseket szerkesztik, mert nem akarják, hogy azokat külföldön is olvassák. Azonban, ha a Szovjetunió Washington partnere akar lenni, akkor Amerikának joga van ahhoz, hogy megtudja, mi történik a valóságban.

Ehuzódnak az angol-amerikai-szovjet tárgyalások

Newyorkból jelenti a Rador: Az Egyesült Államok részéről a Szovjetunióknak küldendő szállítmányok kérdéséről az amerikai lapok több-kevesebb tartózkodással tárgyalják.

A „Newyork Times” szerint az első szovjet katonai bizottság, amely több hétig tartózkodott az Egyesült Államokban, visszatért Moszkvába, mert közölték a bizottság tagjaival, hogy

a moszkvai megbeszélés előtt véglegesen semmit sem mondhatnak a szállítmányok kérdéséről.

Erre a megbeszélésre valószínűleg csak októberben

kerül a sor és az elhalasztás oka az — írja a lap —, hogy úgy az amerikai, mint a brit kiküldötteknek hosszú utat kell megtenniük Moszkváig.

A Washingtonban kapott értesülések szerint Umansky szovjet nagykövét szintén részt vesz a moszkvai tárgyalásokon.

Washingtoni körökben különben újból elterjedt a hír, hogy Umansky, akit sem hivatalos, sem pedig nem hivatalos körökben nem kedvelnek, Moszkvából már nem tér vissza Amerikába eddigi állásába.

Szentpétervár kikötőberendezéseinek és közüzemeinek bombázása újabb tüzeket okozott

Berlinből jelenti a Rador: Jólétesült körök szerint a német harci repülőgépek az utóbbi napokban és éjszakákon

Szentpétervár kikötőberendezéseit és közüzemeit bombázták,

anélkül, hogy a szovjet légvédelem azt megakadályozhatta volna. Ugy a kikötőben, mint az ipari üzemekben tüzeket figyeltek meg. Az egyik német pilóta így írta le a támadás lefolyását: Holdfényes éjszakán repültünk Szentpétervár fölé. Alattunk mint piros és fehér labdák rabbanak a légharító tüzérség lövedékei és hosszú csikokban világítanak a gépfegyverek golyói.

A harc egész éjszaka tartott és csak akkor szűnt

meg, amikor a német repülők végrehajtották támadásukat a kitűzött célpontok ellen.

A város fölé érve jobbra kanyarodtunk, mert ott hatalmas tüzvész magasra törő lángjait láttuk. A Névánál levő dokkok, amelyekre az előző támadások alkalmával is bombákat dobtak, a szinte nappali fényben pontosan látszódtak. Nem messze a dokkoktól mi is ledobtuk bombáinkat egy nagy löszgyárra, amelynek fekete körvonala pontosan megfigyelhettük. Tőlünk jobbra és balra más repülőgépek bombázzák az ipari negyedet. Amikor visszafordultunk, hogy visszatérjünk támaszpontunkra, újabb robbanások fényeit láttuk mögöttünk. Újabb tüzek jelezték a támadás sikerét.

Berlinben még nem nyilatkoztak a Bulgáriához intézett szovjet jegyzékkel kapcsolatban

Berlinből jelenti a Rador: A moszkvai kormány által Bulgáriához intézett jegyzékkel kapcsolatban, amelyben figyelmeztet a Bulgáriát, hogy a szigorú semlegesség

be nem tartása miatt a Szovjet kénytelenek lesznek ennek értelmében eljárni. Berlinben még nem hozták nyilvánosságra semmiféle részletet.

Berlinben hangzóatiák:

„Mi fogunk határozni és nem Amerika!”

Berlinből jelenti a Rador: Roosevelt beszédét a német sajtó nem közölte s eddig megjegyzéseket sem fűzött hozzá. Pénteken délután azonban hivatalos nyilatkozat történt s ez a szombati sajtóban látható napvilágot. Ebből a nyilatkozatból kitűnik, hogy német vezető körök véleménye szerint Roosevelt beszéde semmi újat nem jelent. A Wilhelm-

strasseban kiemelték, hogy anélkül, hogy nyíltan hadat üzent volna, ez volt Roosevelt eddigi leghevesebb beszéde. „Az ismételt amerikai támadó akciók után ez az utolsó kihívás” — mondták egy sajtókonferencián és hozzátették: „Mi lehet e beszéd következménye?.. Mindenesetre mi fogunk határozni és nem Amerika.”

Pétain és az amerikai nagykövet megvitatták az általános politikai helyzetet

Vichyből jelenti az NTI: Pétain tábornagy, francia államfő, pénteken kihallgatáson fogadta Leahy tengernagyot, az Egyesült Államok nagykövetét. A pénteki találkozó az amerikai nagykövetségnek Barcelonából történt visszatérte után az első volt Pétainnel. Leahy nagykövet, mint ismeretes, Barcelonában

megbeszélést folytatott Myron Taylorral, Roosevelt elnök szentszéki külön kiküldöttjével.

Beavatott francia körökben úgy tudják, hogy Pétain és Leahy megbeszélésén az általános politikai helyzetet vizsgálták felül.

Anglia napjai meg vannak számlálva

Berlinből jelenti a Rador: Egy német lap (Das Reich) legutóbbi számában egy katonai szakértő cikket közli, mely Anglia előzőlenségének valószínűségével foglalkozik.

A Reich katonai szakértője fejtegetésél végén

megállapítja, hogy a partraszállásra Angliában akkor kerül sor, amikor azt senki sem várja s hogy Anglia közelebb van a katasztrófához, mint bármikor volt eddig.

Száz kivánsághangversenyt tartott eddig a német rádió

A német rádió birodalmi intendása, Glasmeier a sajtó képviselői előtt érdekes beszámolóban ismertette a német rádió teljesítményeit a háború szolgálatában. A német rádió egyik legfontosabb feladatának tekinti a frontokon harcoló katonák szórakoztatását és az otthonnal való kapcsolataik fenntartását. Ennek a szolgáltatnak keretében eddig

száz kivánsághangversenyt rendezett és az esetek ezreibe közvetített sürgős családi híreket. Bár a híradások, az aktuális közlemények, harctéri közvetítések és beszámolók természetesen erős megterhelést jelentettek, programjának zenei részét nem kevesebbel,

mint a felével sikerült növelnie. Hatalmas szervezet szükséges a külföldön élő németek részére szóló híradások és a legkülönbözőbb nyelvű országokhoz szóló hírszolgálat fenntartásához is. Csupán a német Európa-adó is naponta majdnem minden nyelvben megszólal. Ehhez járul a német rövidhullámu adó, mely

a világ legtávolabb fekvő népeivel igyekszik megértetni a német álláspontot.

E sokoldalú feladatok önként értetődőleg a legmodernebb technikai berendezések tüzembhelyezését tették szükségessé.

Nehézségek az iráni forgalmi vonalakon
Az angol csapatok megszállták az iráni közlekedési vonalak fontos pontjait

Az NTI a Reuter-ügynökség nyomán közli Teheránból, hogy a brit csapatok a szovjet egységekkel együtt

megszállták az iráni közlekedési vonalak valamennyi hadászati pontját.

A két ország kormánya most a Szovjetunióknak szállítandó hadianyag küldemények részleteit tárgyalja. Miután Iránban, amely háromszor olyan nagy, mint Franciaország, egyetlen vasútvonal van, a szállítás nagy nehézségekbe ütközik majd. A Teheránból a

Kaspi-tenger felé irányuló vasútvonal a hegyekben halad keresztül, ami magával hozza, hogy rövidesen hó alá kerül ez a szakasz és így

a szállítmányokat a Kaspi-tenger felé kell majd küldeni,

onnan pedig Baku felé berakni. A Reuter-ügynökség megjegyzi, hogy az iráni vasút rendkívül csekély görgőanyaggal rendelkezik, ezenkívül pedig a hegyeken áthaladó vonal évente három-négy hónapot hó alatt van.

Hány éves a kifli:

Történelmi kutatások a félhold alakú péksütemény eredete és első megjelenése körül

Az elmúlt években kétszer ugrott a nagy nyilvánosság elé a reggeliző asztal mellől a kifli. Először 1929-ben ünnepelték a kifli négyszázéves jubileumát, majd 1933-ban, érvénytelenítve a négyszázéves forduló, a tejeskávé és a sör kedvelt kísérőjének korát kettőszázötven esztendőben állapították meg. A második jubileumnak az adott időszertiséget, hogy

egy feljegyzések szerint Wendler Péter bécsi sütőmester készítette az első kiflit a török ostrom alól felszabadult Bécs városában.

Most kiderül, hogy egyik jubileum sem volt az igaz. A negyedszázados emlékünnepek történelmi tévedés lett volna az alapja. A jubileum kiinduló pontja egy szájról-szájra járt történet volt. A monda szerint, amikor Kara Musztafa 1683 július 15-től szeptember 12-ig tartó eredménytelen ostrom után elvonult Bécs falai alól, Wendler Péter, akinek híres finom sütődéje volt, a kudarcot vallott ostromlókra való tekintettel

félhold alakú süteményeket készített.

Újabb kutatások — az említett jubileumok után — megállapították, hogy Wendler Péter 1680-ban halt

meg, tehát

egyáltalában nem valószínű, hogy három évvel halála után ő formázta volna meg az első kiflit.

PEKEK A TÜZVONALBAN

Baj van a négyszázéves jubileummal is. Ennek ugyancsak török vonatkozás volt az alapja. Amikor Szulejmán pasa 1529 őszén első ízben kísérletezett az osztrák főváros megválasával, a bécsi sütők hasonló céllal találták ki a félhold alakú kiflit.

Most azután kiderült, hogy mindegyik török ostromot megelőzte a kifli.

Pontos születésnapját nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy már az ostrom előtt készítették kiflit a bécsi sütők. A kutatók megállapították, hogy a bécsi sütőmesterek mind a két török ostrom idején külön védő csapatokat állítottak ki, derekasan verekedtek és ezért kiváltságokat és kitüntetések kaptak. Az is valószínű, hogy valami nagy sütéssel ünnepelték meg az ostromlók kudarcát, de nem ekkor készült az első kifli.

Az első cáfolatot a bécsi egyetem levéltárában

fekvő régi számla szolgáltatja. Valami ünnepségre száz darab kiflit szállítottak a pékek és erről jegyzéket állítottak ki. Ennél még messzebb nyúló bizonyítékokat találtak a kifli után oknyomozó buzgalommal kutató sütők. Egy, a XVI-ik század elejéről származó, már elfekettült festményre bukkantak. A kép a bécsi sütőcéh főmesterét ábrázolja, teljes céhmeisteri díszben. A kevély és öntudatos fellépési kecskeszakállas, vékonybajszu, parókás, jelentős és tekintélyes hasu céhmester előtt asztalka diszlik, amelyen több süteményt, közöttük egy fémből készült kiflit fedeztek fel. Tehát

már a XVI-ik században, mint a pékipar jelvénye, szerepelt a kifli.

De még ennél is régebb adatok bizonyítják a kifli előkelő származását. Johann Enenkel bécsi történész író „Az osztrák uralkodók története” című művében arról emlékezik meg, hogy milyen lelkesedéssel fogadta Bécs népe VI. Leopold osztrák uralkodó herceget 1227 karácsonyan. Lelkendezve és részletesen leírja a felvonult céhek festői egyenruháit és megenlékezik arról, hogy

minden szakma az iparát szimbolizáló jellegzetes ajándékot nyújtott át a bevonuló uralkodónak.

A pékekről külön emlékezik meg Johann Enenkel ékes német rímekben, melyek magyar fordításban körülbelül azt jelentik, hogy a sütők kiflit és fehér lángosokat hoztak, fehérebbeket, mint a hermelin és a hó. Az ajándékokat az uralkodó szívesen fogadta és megköszönte.

Ezzel a felfedezéssel, — valljuk be az igazat, — nincs még most sem megoldva, sőt még homályosabb a kifli származási ideje, de az bizonyos, hogy már a XIII-ik században fűtőüzreszkő péklegények formázták e népszerű péksüteményt, legendás hírű finom nulláslisztből. Minek okáért e történelmi kutatás iránt érdeklődő sütőiparosok egyelőre elégedjenek meg a közkezdvelt kifli történetének jelen adataival s ne feledkezzenek meg sütésüközben a történelemkutatásról, aki derék sütőiparosok és a kifli iránti rokonszenvéből kifolyólag ez adatokat összegyűjtögette ...

Tizenkét embert a földhöz vágott a villám

A Corriere della Sera című milánói lap beszámol arról a szerencsés kimeneteli elemi csapásról, mely Rutigliano olasz községben történt. Az elmúlt napok felhőszakadásai során a villám becsapott a rutiglianói Mater Domini templomba, ahol tizenkét személy tartózkodott. A légnyomás a templomban levőket a földhöz vágta, az ijedségen kívül azonban tíz embernek semmi baja nem történt. Két nő is csak könnyebb égési sebeket szenvedett.

Kérdések és feleletek

— Melyik az a gépezet, amelyet egy süketnéma intézetben találtak fel, s célja az, hogy beszéljenek rajta és hallgassák is?

— A telefon, amelyet Graham Bell talált fel abban a süketnéma intézetben, amelynek tanára volt.

— Ki volt az a két író, akik a tizenhetedik század elején egy napon haltak meg, s akiket osztatlanul mindenki a világirodalom legnagyobb tehetségeinek tekinti?

— William Shakespeare és Miguel Cervantes, a Don Quijote szerzője, akik mindketten 1916. április 23-án haltak meg.

— Ki mondotta, hogy az irodalom a legelső művészet és a legutolsó mesterség?
— Voltaire.

— Melyik volt a legrövidebb és egyben a legszellemesebb táviratváltás, amely valaha történt?

— Midőn 1862-ben Victor Hugo Nyomorultak című regénye Párisban megjelent, a világhírű író külföldön tartózkodott. Nagyon szerette volna azonban tudni, hogy milyen sikerrel indul a műve. Táviratozott tehát a kiadójának, de pusztán a rövid jelet írva a sürgönylapra:

— ?
Csakhamar megérkezett a kiadó válasza, amely ez volt:

— !
Ezekután Hugo örömmel tudhatta, hogy műve általános sikert aratott.

— Ki a világ legkitünőbb magasugrója?
— A bolha, mert ez egy méter magasra ugrik tehát magasabba, mint testének ötszázszoros hosszúsága. De méltó versenytársa a szöcske és az ökörbika is, ezek két méter magasra is szökdecselnek, ha jókedvük van.

Szabotázs-cselekmények ellen

Mindazokat a helyszínén agyonlövik, akik az állam biztonsága ellen irányuló romboló cselekményeket követnek el

Bucurestiből jelenti a Rador a belügyminisztérium következő közleményét:

Kommunista elemek szabotázscselekményeket követtek el, elsősorban a vasut és a hadsereg részére dolgozó ipari vállalatok ellen, azzal a kettős céllal, hogy egyrészt megakadályozzák a csapatok, hadianyag és élelmiszerek szállítását, másrészt pedig, hogy megbénítsák az ország háborus gazdálkodását és így rendezővázakat idézzenek elő a lakosság soraiban.

Mindazokat, akik az állam biztonsága ellen irányuló romboló cselekményeket követnek el, a helyszínén agyonlövik. Bár az államvasutak tisztviselői és munkásai minden dicsőretn felül módon teljesítik kötelességüket, ugyanezt a büntetést alkalmazzák azokkal a megtévelyedett vasutasokkal szemben is, akiket a legcsekélyebb szabotázscselekményben vétkesnek találhatnak.

Hasonlóan járnak el az ipari vállalatok főgépészei ellen, akik felelősek a reájuk bízott gépi berendezésekért.

Hasonlóan járnak el az ipari vállalatok főgépészei ellen, akik felelősek a reájuk bízott gépi berendezésekért.

Kolumbiai lap ikke:

Anglia megsegítése nem kívánatos

Az Egyesült Államok népe nem akar háborút

Bogotából jelenti: Az „El liberal” című kolumbiai lap (Délamerika) cikket közöl, melynek ez a címe: „Az Egyesült Államok népe nem akar háborút!” A cikk ismerteti az Unióban tett utazásáról nemrég visszaérkezett Jenaro Payan kolumbiai pénzügyminiszter nyilatkozatát. Payan többek között ezeket mondotta: „Az Egyesült Államok népe nem akar háboruba lépni. A közvélemény vidékenként változó: míg Keleten és Délen mindent megtesznek Anglia megsegítéséért, — aktív beavatkozás nélkül, — addig az Északamerikai Egyesült Államok nyugati részén

a közhangulat az elszigetelődés mellett nyilvánul meg és szükségtelennek tartják Anglia megsegítését és a beavatkozást.

A nyugati partokon a közvélemény csak a Csendes-óceán fölötti uralom biztosítására gondol, mely Japánnal áll kapcsolatban.

Az angolok mellett beavatkozás, Anglia megsegítése egyáltalán nem kívánatos.”

Bizonyos érdekelte hivatalos körök harcias szemlével ellentétben tehát az amerikai nép túlyomó többsége ellenzi Washington háborus politikáját. (ESS)

Az állatállomány növelése

A huszfogyasztás ellenőrzése érdekében külön engedélyhez kötik a husszállítást

A földművelésügyi minisztérium nagyjelentőségű intézkedések hozatalát határozta el. A közeli jövőben nemisített állatokat hoznak be külföldről, amelyeket a vidéki állattenyésztési központok között osztanak ki.

Ezzel az intézkedéssel párhuzamosan, amely mindenképp az ország állatállományának számbeli és minőségi növelését célozza,

a minisztérium illetékes szervei útján figyelemmel kíséri az állatvágásokra vonatkozólag kiadott korlátozó

rendeletek betartását. A kihágók ellen, tekintet nélkül az indokolásra, a legszigorúbban járnak majd el.

A huszfogyasztás hatékonyabb ellenőrzése érdekében elhatározta a minisztérium, hogy

a husszállítást engedélyhez köti, míg a fővárosba irányuló hussküldeményekhez különleges engedély szükséges.

A nagyállatok kiméltése céljából az akciót kezdeményeznek a háziállat tenyésztésére.

Dániában dobtak le bombát az angolok

Kopenhágából jelenti a Rador: A csütörtökről péntekre hajló éjjel angol repülőgépek Dánia felett repültek el és több helyen bombát dobtak le. A Ritzau

Buero-ügynökség közlése szerint Füinen helységben a bombák három személyt megöltek, míg más helyeken csak anyagi kár keletkezett.

Hitler vezér felhívása a német néphez a téli segélyakció érdekében

Hitler vezér és kancellár az 1941—42. évi téli segélyakció érdekében felhívást intézett a német néphez. Bevezetőjében a Führer hangzott, hogy kilencdszer fordul a néphez a téli segélyakció céljaira juttatandó önkéntes adományok érdekében. E történelmi napokban óriási küzdelem folyik a német nemzet létéért és az európai kultúra védelméért. Ebben a harcban a német nép elenségei, a zsidó kapitalizmus és bolszevismus egyesült egymással, — mint egykor a német birodalomban is, — azzal a kizárólagos céllal, hogy elpusztítsák a nemzet; szocialista Németországot mindazon téren, melyen az új Európa erősségét képezi s főcéljuk ma-

gának a német néphez megsemmisítése. A német katonák három éve vérét ontja, életét áldozza hazájá és népe védelméért. Most a német nép szövet-ségeseivel földrészünk legtávolabbi részétől a Fekete-tengerig küzd egy oly ellenséggel, amely kivetkőzött az emberiségből. A továbbiakban a német vezér utal azokra a hadisíkserekre, melyek eddig pártatlanok a világtörténelemben, hangoztatja, hogy a mostani küzdelem megacélozza a nemzeti szocializmus összetartó erejét s azzal fejezi be felhívását, hogy a világ meggyőződik most arról, mily egységes és legyőzhetetlen frontot alkot a német birodalomban az ország és a front.

Bulgáriát már nem fenyegeti a kommunizmus veszélye — hangoztatja Vasileff miniszter

Szófiából jelenti a Rador: Vasileff bolgár építkezési miniszter a hatáskörébe tartozó hivatalok tisztviselőihez intézett körlevelében többek kö-

zött az alábbiakat írja:

Bulgária jólétének leghatásosabb biztosítója: a tevékeny részvétel az új európai rendben. A tengelyhatalmak s'kere, mely napról-napra mindjobban kibontakozik, egyben Bulgária sikere is.

A miniszter a továbbiakban állást foglal a bolsevista propagandával szemben és hangoztatja, hogy

„a kommunizmus husz esztendeje él a Szovjetunióban, de az anyira világgá kúrtolt

földi mennyországot nem valósította meg. Ellenkezőleg: a nyomor és terror uralmává lett.

A hősies német csapatok győzelmének köszönhető, hogy Bulgária visszanyerte egységét. Bulgária külpolitikai helyzete ma sokkal szilárdabb, mint volt előzőleg és

semmiféle közeli veszély nem fenyegeti az országot.”

Ikertestvérek, akik között egy év korkülönbség van

A Corriere della Sera című milánói lap érdekes newyorki beszámolót közöl. A napokban megjelent Waendelein Vilmos és György, akik egymásnak ikertestvérei. Egyikük jelentkezését a sorozóbizottság elnöke elfogadta, a másikat nem, mert — nem érte el a megkívánt korhatárt. Az ikreket természetesen megleppte ez a kijelentés és előadták, hogy bizonyára félreértés lehet a dologban, hiszen ők egyidősek. A bizottság elnöke más véleményen volt. Elővette a két fiatalember születési anyakönyvi kivonatát, melyből kitént, hogy

az idősebbik testvér, Waendelein Vilmos 1923. december 31-én éjjel háromnegyed tizenkettőkor született és ezért ebben az évben betölti a tizenhatodik életévét. Ikertestvére viszont, György, kettő és egy negyed órával később született; ő már 1924. január elsején hajnali két órakor jött a világra, tehát még csak tizenhét évesnek számít ebben a sorozási esztendőben.

Két és egy negyedórás születési időhátrány miatt tehát az ikrek ama elgondolása, hogy egymás mellett lehessenek a katonai szolgálat idején, — az amerikai törvények értelmében — nem teljesülhet...

VASS BORISKA

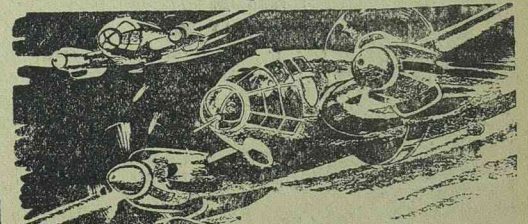
iskolájában a tanítás megkezdődik. Torna, művészi tánc, akrobatika, stepp, egyéni kiképzés. Erdeklődni és beiratkozni az iskola helyiségében Arad, Bul. Regele Ferdinand 6 lehet

Az osztálysorsjáték közleménye. A közönség egészségügyi szolgálatára létesített Loteria de Stat közli, hogy szeptember 17-én reggel 8 órakor a bucuressztü Dalle teremben tartja a negyedik osztály húzását. A részvétel, amelyen 2200 nyereményt osztanak szét 15,870.000 lei értékben, megkönyviti az október hónapban lebonyolításra kerülő ötödik osztályon való részvételt, amikor majd 21.200 nyeremény kerül sorsolásra, 151,350.000 lei összegben, valamint az 1,000.000 leies jutalmak is, amelyeket a megelőző osztályokon nem huztak ki. Az összes nyereményeket és jutalmakat minden levonás nélkül ki fizetik. A játékosokat felkérjük, hogy a negyedik osztály sorsjegyeket szeptember 17.-e előtt vegyék át. Egyébként ma, vasárnap az összes fővárosi és vidéki sorsjegyarudak egész napon át nyitva tartanak. A Loteria de Stat osztálysorsjátékán a kibocsátott sorsjegyek mintegy fele nyer. A Loteria de Stat működésének tíz esztendeje alatt 3.807.744.000 leit fizetett ki játékosainak mint nyereményt s ugyarakkor 1.294.294.979 leit adott át az egészségügyi minisztériumnak a közegészségügy céljaira.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
a nagyfilmek színháza

MA! A német filmgyártás büszkesége MA!

A levegő hősei

Műsoron kívül a 6. sz. háborus híradó és az UFA-híradó külön kiadása „A balti menzártás”. Előadások 5, 7:15 és 9:30-kor, délelőtt 11 órakor matiné olcsó helyekkel

Tisztelettel értesítem a nagy-érdemű közönséget, hogy

Aradoc a Piața Catedralei 1 szám alatti megnyitottam polgári vendéglőmet, hol kit nő házikoszt mérsékelt áron kapható. Pontos és figyelmes kiszolgálás. BORBELA FLORICA

Buziás-gyógyfürdő (Banat)

Páratlan szénasavas, sós, vasas fürdők, ivókurák. Biztos gyógyhatás: Szív- és érrendszeri betegségek, idegbaj, rheuma eseteiben stb. stb.

Elsőrangú szállodák és villák, Szórakozási, üdülést nyújt: a Gyógypark, Sport, Strand, Fennsík, az állandó zene, tánc, mozi stb. Teljes kényelem. Kaszinó és jó étterem. — Mérsékelt árak. — Fürdőidény: május hó 15-től október hó 1-ig
50 százalékos utazási kedvezmény a CFR. vonalain
Információkat ad: a Fürdőigazgatóság és az Oficial Local de Cură și Turism.

A „Comédie Française” az idők sodrában

Sacha Guitry árságát igazolja — Bourdet pihenni tér, majd ismét szerepért verekszik — Copeau biztos a maga dolgában...

A francia összeomlás utáni hetekben, amikor Pétain marsall kezébe vette az új Franciaország megteremtésének nagy és felelős munkáját, volt a közéletnek egy olyan területe, ahol az újított forradalmi elgondolásai különösképp élére állították a múlt és a jelen közötti különbséget, helyesebben a kettő között szükségesnek vélt határvonal megsabását.

— Forradalmasítják a francia színházi életet! — ez volt a művészkörökben futótűzként elterjedt jelszó.

RIBILLIO A TEÁTRUMBAN?

Erre a forradalomra azonban nem kerülhetett sor, — legalább is nem oly mértékben, amint azt egyesek gondolták. A művészi élet, mely a nemzeti felületet kifejezője és időtálló alkotásainak közvetítője, nem hozható egy kalap alá, mondjuk a közigazgatási kérdésekkel, vagy a gabonatermelés szabályozásával. A francia színházi élet kívánt és megvalósuló újraszervezési folyamata lassu, meg-

fontolt és humánus alapon történik. Pétain marsallnak

eszeágában sines a múlt felelősségvonnása és a jövő megszüntetése emén a tulzók elveit alkalmazni, — Franciaország egyik felével agyonjuttatni a másik felét.

A szélsőséges elemek részéről kilátásba helyezett bírók és fejlesztő gépek elmaradtak, — a nemzeti újraszervezés tervszerű, megfontolt intézkedések alkalmazásával indul el útjára és a ribillió a teátrumban — kékis az éji homályban. Ennél fogva

sohasem fogjuk megtudni, miként festett volna az az ugynevezett „új színház”, ahogy a reformerek meg nem született escesemőjüket elnevezték.

Csak annyi bizonyos, hogy a lázas elgondolásokból mocsárvilág sarjadt ki, az érvényesülések és denunciaciók kulisszámögötti acsarkodása, fűszerezve itt-ott egy-egy hírlapi vitával vagy nyilatkozattal.

Kavargodás Sacha Guitry árságára közt

A közvéleményt egy ideig Sacha Guitry felekezeti problémája kötötte le. A „La France au Travail” című párisi napilap ugyanis, beható kutatások után

egy zsidót fedezett fel Sacha Guitry ősei között.

Ezt a felfedezést az érdeklelt felháborodása követte. Először is, hogy törvény elé vitte az ügyet, az illetékes párisi tanács már ki is tűzte a tárgyalás napját, amikor

az alperes fél egyszerre takarodót fujt.

Sacha Guitry ugyanis, mint maga írja, „átnyújtotta az okkupáló hatóságoknak az árja származását feltételekkel bizonyító összes adatokat.”

Mi derül ki a Sacha Guitry által összeszedett okmányokból? Az, hogy

„dédapám André Robert Guitrynek, nagyapám Louis Edmond Guitrynek neveztek s miként apám, őket is megkeresztelték születésükkor és haláluk után katolikus sírban találtak nyughelyet. Azt is felfedezték, hogy anyám zsidó és orosz volt. Mily hülyeség! A valóságban anyá-

Párbaj karddal — párbaj papíron

A láthatatlan színházi megújulás a „Comédie Française” világot jelentő deszkáira egy párbaj képeiben vonult be. Képletes párbaj csak, szavakkal és tintacseppekkel zajlott le, de nagyobb közönséget vonzott és vonz maig is, mint a legünnepibb Molière vagy a legjubilálabb Racine.

A két főszereplő: Edouard Bourdet, az igazgató és Jacques Copeau, a helyettese.

A téma: a színház diktatóri posztja.

NÉGYEN EGY ELLEN

Ezt a posztot ágnakdülésig Bourdet töltötte be. Amikor a bairsors párnák közé kényszerítette, helyettesítésével Copeaut bízta meg. Később Bourdetre rámosolygott jószerecséje és vissza akart állni régi helyére, az élre. Copeau azonban hangoztatta, hogy ragaszkodik megbízatásához.

A botrány ezen a ponton indult el. A „Comédie Française” három főrendezője ugyanis — Jouvet, Dullin és Baty — sorsközösséget vállalt Bourdet igazgatóval. Copeau viszont hivatkozott elődje egy levelére, melyben azt írta neki, hogyha akarja, az állást véglegesen is megtarthatja. Ezért közvetlenül az illetékes miniszterhez fordult, mert szerinte Bourdet azzal, hogy felajánlotta állását, már el is játszotta játékait.

A miniszter Copeau-nak adott ígazat, mire a három főrendező a következő levelet intézte a miniszterhez:

Miniszter ur,

Miután ugyanakkor neveztek ki bennünket a Comédie Française rendezőivé, amikor Edouard Bourdet-t a színház igazgatójává s miután törekvésünk egybeesett, követnünk kell az ő ajánlását, hogy a miniszternek Van szerencsénk és fájna munkánk tehát lemondásunkat átnyújtani,

mat René Delmas de Pont-Jest-nek neveztek s anyai részről Bonfils püspöknek, apa részről a reimsi székesegyház vikáriusának volt az unokahuga.”

A közvélemény olyan helyesléssel fogadta el a százszázalékosnak Harry Baur árságát, mintha az bizonyos matematikai műveletekkel nem lenne bizonytalan törtrészekre bontható. Sacha Guitry ügye is végleg elintézettnek tekinthető tehát, amit igazol a „La France au Travail” kommentárja is, amellyel Sacha árságát igazolását közzéadta:

„A ROSSZNYELVÜEKET LE KELL ÜTNI!”

„A megpróbáltatások után, amelyeket elszenvedett, Franciaországunkra össze kell szednie minden erejét és különösen feltékenyen kell vigyázni kincseire. A rossznyelvűeket le kell ütni. Amikor egy golyó Sacha Guitryt éri, akkor maga Franciaország sérül meg...”

Mily nemesen felháborított szavak! Az egészen csak az az érdekes, hogy

abban a lapban jelentek meg e sorok, mely kevéssel azelőtt Sacha Guitry ellen írt...

kérve Excellenciát, fogadja megkülönböztetett tiszteletünk kifejezését.

LOUIS JOUVET,
CHARLES DULLIN,
GASTON BATY.

Érdekes, hogy két évvel ezelőtt, amikor Bourdet a Comédie Française élére került, a kinevezést párbaj követte. Karddal. Ellenfele Henry Bernstein volt. Két évvel később most, az elbocsátást ismét duellum követte. Papíron. A színházi kulisszák mögött tehát ép ugy zajlik az élet, mint magukon a világot jelentő deszkákon s a forgalmas boulevardokon...

IGAZOLVÁNYKÉPEK

Gyermekfelvételek

PORTRÉK

MŰVESZI KIVITELBEN
JUTANYOS ÁRON
KÉSZÜLNEK

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

TIMIȘOARA 11, PIATA LIBERTĂȚII 4.

Napoleon első felesége aki mindenkit levett a lábáról

A nagy Napoleon első hitveséről már sokat írtak! Ismertették benne a koronás főt, aki császári férje oldalán az udvari bálokon, a fogadásoknál, a ceremóniák alkalmával mint az uralkodó felesége jelent meg. De ezek a leírások tulajdonképpént mint császárnét állítják elének Josephinet. Így mutatja be őt késő utódoknak, az egész világnak a történelem. Ha azonban e nagy nőről megemlékező különböző eredetű okmányokat, levelezéseket kutatjuk, akkor a történelem porfede, homályos tükrében megjelenik előttünk Josephine, az „örök asszony”, a „ma asszonya”, annak minden emberi hibájával és erényeivel együtt.

Idézzük tehát lelki szemünk elé Josephine Tacher de la Pagerie-t, az asszonyt, aki minden hibái ellenére is döntően segítette elő férjének csodás karrierjét.

Tudjuk, hogy Bonaparte feleségének köszönhető, hogy már 26 éves korában az olaszországi hadak főparancsnoka lett. Rendkívül érdekes, hogy Josephine milyen asszonyi ravasszággal, ösztönös megérzéssel eszközölte ezt ki Barrasnál, a mindenható forradalmárnál.

Barras így írt erről az eseményről a fiatal Napoleonnak:

... Nem tagadom, eleinte magam is elleneztem Josephine kérését, aki asszonyi elbámuló erejének és ragyogó szellemének teljes lathatásával unszolt, nevezem ki Önt főparancsnokká... és én, a kopott róka, aki már régen elvesztettem az ő barátságát, csapdába kerültem. Ön még nem ismerheti azt az érzést, amikor egy asszony, akit valaha szeretünk, megcsillogtatja előttünk a régi mosolyt! Alkonyat volt!... A tavasz sejtelmes ködébe borult Páris ott hömpölygött ablakom alatt... Bus voltam. Ekkor belépett az ajtón Josephine! Narcisszillat áradt felém. Tudta, hogy ez a kedvenc parfümöm... Engednem kellett...

E levélből láthatjuk, hogy Josephine, az örök asszony soha meg nem unt asszony fegyvereivel győzött.

A másik nagy asszonyi diadala Josephinének egy nagy férfi felett, akkor következett el, amikor Bonaparte az egyiptomi pestises csatamezőket és hadseregét elhagyta, egyedül távozva onnan. Karrierjét és talán életét megint csak Josephine mentette meg. Azonnal Bernadotte tábornok lakására sietett, aki így fogadta:

— Madame! Bonapartéra vagy a nyaktiló vagy a trón vár.

— Én az utóbbit választom, — csattan fel az asszony merész felelete. A tábornokot, aki fenti mulasztása miatt haditörvényszék elé akarta állíttatni, saját bevallása szerint „öt perc alatt vette le lábáról...” és a „Rue Chantreine” utca, ahol Bernadotte lakott, nemsokára a „Rue Victoire” (a dícsőség utcája) nevet kapta Bonaparte dícsőségére.

Josephinében azonban más asszonyi tulajdonságok is lakoztak. Ugy is mondhatnók, hogy lelkében éltek mindazok az igazi női hibák is, amelyeket a ma asszonyában is fellelhetünk.

Feltűnt, hogy Josephine eleinte, amikor mint párnas asszony a harctéren lévő férjétől messze volt, nem is gondolt rája. A történelem adatai azt igazolják, hogy majdnem állandóan fiatal tisztcsékek vették körül, sőt később egy vértess hadnagy udvarlását is elfogadta. Pedig nap nap után vette kézhez Bonaparte lángoló hangú szerelmes leveleit.

„Jöjj édes asszonyom hozzám és tedd lehetővé a győzelmet részemre azáltal, hogy közelemben vagy. Ezt Franciaország dícsősége is megköveteli...”

De milyen furcsa is az élet! Amikor Napoleon már mint császár, dícsősége zenitjén, egyes asszonyokat hosszabb beszélgetéssel tüntetett ki vagy amikor például némelyiket hosszasan fogadta audiencián, egyszeriben feltámadt benne az irigység ördöge.

Ilyenkor nem átalotta az illetőket minden különösebb ok nélkül a leggorombábbban támdani, sovánnyaknak, csontvázalakoknak, jelentéktelen szökeknek stb. nevezte őket.

Feltékenysége közismert volt. De csak akkor, amikor már azt érezte, hogy Napoleonnak szerelmét elvesztette. Amikor körülrajongták és Bonaparte, a győzelmes csatavezér kis gimnazista módjára írta feleségének szerelmesleveleit a távoli Olaszországból, rája sem hederített. Sőt egyszeriben feltámadt benne az anyagiért aggódó hitves. Azt írja Barrasnak, hogy „Milyen rettenetes volna, ha Bonaparténak baja esnék, százezer frank befizetésének egyszeriben vége lenne...”

A történelem kulisszái mögül

A jókedvű ácslegény és mestere

A napokban az egykori cári főváros alapításával kapcsolatban megírtuk, hogy Nagy Péter cár kilencven Amszterdamba utazott, hogy ott megtanulja a hajóépítés művészetét. Nyolc orosz főnemes utazott vele együtt, akik a holland fővárosban nagy mulatozásokat rendeztek. Az emberek között nagy feltűnést keltett a nyolc orosz és nyíltan beszélték, hogy közöttük van maga az orosz cár is. Egy szép napon az oroszok eltűntek a városból, csupán egyetlen férfi maradt közülük Amszterdamban, éppen az, aki a egvadabb mulatozó volt. Ez a férfi a főbbiek elutazását követő napon bekopogtatott Hotterhem Frigyes hajóács ajtaján és munkát kért a hajóépítőtől.

Hotterhem mester végignézte a látogató kopogtatását és elutasítón intett fejével.

— Részeges alakot nem alkalmazok műhelyemben, — mondta. — Az iszákos ember megbízhatatlan.

A másik azonban ahelyett, hogy eltávozott volna, könyörgésre fogta a dolgot.

— Megígérem önnek, hogy amíg műhelyében dolgozom, egyetlen csepp itál sem érinti a számomat s biztos vagyok benne, hogy meg lesz velem elégedve, én magam két ember helyett fogok dolgozni.

— Értesz valamit az ácsmunkához? — kérdezte a hajóépítő.

— Ácsmunkát eddig nem végeztem, — hangzott a válasz, — de ha kell, félkézzel főlemelek egy egész gerendát.

Végül is a hajóács felfogadta a jelentkezőt, aki akkor még alig törte a holland nyelvet. Félévvel később az orosz vizsgát tett a legképzettebb hajóácsok előtt. A vizsga fényesen sikerült, az orosz erjét és munkáját mindenki megbámulta. Valóságos ünnepnap volt ez. Harmadnapra a céhbe való felvétel után megint feltűnt Amszterdamban az orosz társaság. Megint nagy tivornyákat rendeztek s az orosz velük mulatott s nem ment többé reggel munkába. Hotterhem urat ette a méreg, ismerőseinek panaszkodott, hogy mekkorát csalódott az oroszban. Harmadnap, mikor az ácslegény megjelent a műhelyben, Hotterhem ur dult-fült haragjában messziről ráriált a jövevényre:

— Mars ki a műhelyből, részegeknek itt nincs helye!

— Lassabban gazdám és mesterem, — szolt ekkor nevetve a másik — magamtól is el akarok én menni, de úgy gondoltam, hogy el kell számolnunk egymással.

A szobában a mester elővette nagy könyvét, amelybe a számadásokat feljegyezte.

— Jár neked huszonhét tallér, — mondta. — Ha nem volnál részeges, még vihetnéd valamire, mert jó munkás vagy, — tette hozzá megenyhülten.

— Köszönöm az elismerést — mondta válaszul az orosz, de amit tudok, azt tudom kinek köszönhelem s ha nem sérteném meg Hotterhem urat, szeretnék én is valami emléket adni.

Zsebébe nyult és kerek aranyérmét tett a hajóács elé. Az elvette az aranyat, rápillantott, megismerte rajta tanítványa arát.

— Hát ki vagy te? — kérdezte elámultan — hogyan kerül erre az aranyra a te képmásod?

A másik nevetett.

— Félévvel ezelőtt megmondtam már a nevedet, Péternek hívnak, orosz vagyok s minthogy az én hazámban nem tudnak hajót építeni, én magam akarom megtanítani az embereket.

Ebben a pillanatban kopogtak az ajtón s az oroszok kíséretében két holland előkelőség lépett a szobába, egyenesen a néhány nappal előbb mesterrel avatott ácslegény felé fordultak és mélyen meghajoltak.

— Felsőg, bocsásson meg hanyagságunkért, de csak most tudtuk meg, hogy felsőged városunk vendége.

— De csak ma délutánig, — hangzott nevetés között a válasz. Megtanultam, amit akartam s kérem az urakat, hogy adják át üdvözetemet a királynak.

Hotterhem hajóácsmester csak most tudta meg, hogy félévvel ezelőtt Péter, az orosz cár volt a munkása s éppen ma dobta ki.

Felugrott és ijedten esedezett bocsánatért, Péter azonban csak nevetett:

— Semmi baj, Hotterhem uram!

Péter ezután visszament Oroszországba s valóban ő maga tanította meg országában a hajóépítést s felügyelt a munkára.

Jegyzett már visszacsatolási kölcsönt

hogy amikor a szem pihen és nyugodtan „nézi” a tárgyat, akkor a recehártán is nyugodt és tiszta kép alakul ki. Sokkal fincsább, hogy akkor is keletkezhet ilyen nyugodt és tiszta kép, ha a nézett tárgy és a néző, illetve ennek feje mozog. Ennek az oka, hogy a tárgy a kettős mozgás ellenére is rögzítődik, amit a szemizmok rendkívül finom és gyors összjátéka tehet csak lehetővé.

Nem betűket olvasunk, hanem szavakat, illetve szócsoportokat

S hogy nemesupán az emberi szem ilyen finom berendezésű, hanem az állatok szeme is, azt abból is tapasztalhatjuk, hogy a csirke vagy a galamb, amikor magot szed, szüntelenül mozgatja fejét — mégis föl kell tételeznünk, hogy a recehártáján nyugodt és tiszta kép alakul ki, mert különben nem találná meg olyan gyorsan a megkívánt eledelt. Tehát a szemizmoknak itt is pontosan együtt kell működniük.

Javal professzor volt az első, aki megállapította, hogy a szem olvasás közben ugrásszerűen mozog. Megállapított más tényeket is. Kiderítette, hogy

a szem körülbelül fele annyiszor pihen meg, ahány szó van egy sorban és az ember rendszerint nem különbözteti meg az egyes szavak betűit, hanem egész szavakat rögzít meg, sőt gyakran egész szócsoportokat is egyszerre.

IROVÉSSZÓ — A SZEMEN

Javal óta igen sokan kísérleteztek a szemmozgás kérdésével, különösen Amerikában, ahol a legfurcsább módszereket használták:

Íróvesszőt erősítettek a szemre valamilyen kötőanyag segítségével, úgyhogy az íróvessző a papírdarabon följegyezhetette a szem mozgását olvasás közben.

Ez a módszer azonban körülményes és veszedelmes is. Leggyakrabban a fényképezést alkalmazták, azonban különösebb eredményeket nem értek el vele. További kísérleti módszer, hogy az olvasó szembát dobak, egy katona életét vesztette. Az ügyből még a közelében elhelyezett villanylámpával megvilágítják és így sikerült is a kísérletezőknek elérnie a legalkalmasabb módszert, mert ez esetben fényképezhető a lámpa tiszta tükröképe, úgy, amint a szemben mutatkozik s amelynek váltakozó helyzete pontosan követi a szem mozgását.

E módszer segítségével sok érdekes tényet lehetett megállapítani. Kiderült, hogy a kínai nyelv a szem olvasási működése tekintetében is lényegileg különbözik minden más írott nyelvtől.

A kínai tudvalevőleg nem betűnyelv, hanem minden szót külön jellel jelel, amelyek mind négyzetalakúak, úgyhogy a kínai nyelvet ennyiben kétírnyelvnek nevezhetjük.

Ehhez járul azonban, hogy a kínai írás függőleges sorokban halad, nem úgy, mint a miénk, vízintesen. Egyébként az újabb időkben Kínában rendszerezítették a vízintes sorok írását és nyomtatását és az újítás főképpen tudományos művekben nyilatkozik meg, ahol az idegen neveket, matematikai képleteket nehéz lett volna függőleges sorokba szorítani. A kínai diák tehát jól olvas vízintes és függőleges kínai írást és ezért a kísérleteknél éppen ezeket a mindkét olvasásban járatos kínaiakat próbálták ki.

Az ugráló és rajzoló szemgolyó titkai

Hogyan olvassunk?

Sokan azt hiszik, hogy olvasni könnyű, hiszen az magától megy, sokan mások pedig azt állítják, hogy az olvasás nagy művészet.

Ezuttal az olvasásra való rátermettségről van szó, tehát arról, hogy a látásunkkal fel tudjuk fogni és hangokban vissza tudjuk adni az előttünk lévő betűkapcsolatokat: tehát inkább fizikai, helyesebben fiziológiai részéről beszélünk, nem pedig az olvasottak elsajátításáról. Mászóval, az érdekel minket, hogy a valóságban mi történik, amikor könyv, újság, vagy levél van szemünk előtt és tekintetünk végigfut az írott vagy nyomtatott sorokon. Azt is számba kell venni, hogy

az olvasásnál, mint, minden látás működésénél, három tényező tölt be fontos szerepet, mégpedig a szem, amely felfogja a képet, az idegek, melyek az érzetet továbbítják és a tudat, mely felfogja ezt.

Mind a három tényező egyaránt nélkülözhetetlen.

A szem berendezését ismerjük. Azt is tudjuk, hogy valósággal olyan, mint a fényképező-készülék, van lencséje, mely összegyűjti a fény sugarakat, van recehártája, mely a fényérzékeny lemezek felel meg és amelyen fordított kicsinyített kép keletkezik a látott tárgyról.

Rendkívül finom és gyors összjáték...

Régebben az volt az általános föltevés, hogy a szem mozgása olvasás közben ugrásnélküli és az egyik szélső helyzetből a másikba sikklik. Ma már tudjuk, hogy

a szem apró ugrásokkal, rángásokkal mozog, amikor olvasunk.

Bárki megfigyelheti ezt, ha szemügyre veszi az olvasóember szemét, midőn olvas. De nemesupán az olvasásnál ugrik a szem, hanem akkor is, ha járunk és nézzük az előttünk levő tárgyat, vagy, ha va-

A SZEMIZMOK MOZGÁSA

Lépésről-lépésre követhetjük, mi történik attól a pillanattól kezdve, amidőn a fény sugarak visszaverődnek a nézett tárgyról, befutnak a szembe, ennek hátsó részébe, a recehártához, ahol kialakul a tárgy képe. Haladjunk tovább és nézzük a szem mozgását, mely mint valami rendkívül finom szerkezet tárul elénk.

Testünk egyetlen izma sem működik olyan finoman és pontosan együtt, mint a szemizmok,

hiszen ezek nem csupán arról gondoskodnak, hogy a két szem együtt haladjon, hanem arról is, hogy lefelé, fölfelé, jobbra vagy balra mozogjon, ezenkívül elfoglalhassa a roppant sok középhelyzetet. Tehát e sok izomnak kell működnie, amikor látni akarunk valamit és amikor pillantásunkat abba az irányba vetjük, ahol a tárgy van.

Amikor olvasunk, ezek az izmok szüntelenül mozognak

és ezer és ezerféle mozgást végeznek, kivált a szem négy egyenes és két ferde izma, mert ezek a pupilla, a szemlencse és a szemgolyó beállítását végzik. Aránylagos nyugalomban csak akkor vannak, ha megtaláltuk a helyes távolságot a szem és az olvasás között és a fényforrás meglehetősen állandó.

lakivel egyhelyben állunk, a szem ilyenkor mozog, megáll, újra mozog, megint megáll egy kicsit és — így tovább váltakozva mozog és pihen, körülbelül úgy, amint a veréb ugrál a talajon.

E szemmozgások nem egyenlő nagyságúak és különböző irányúak. Bizonyított tény az is, hogy a hunyorítás — ami tulajdonképpen nem egyéb, mint a szemgolyó beállításának — rendszert a szem mozgása közben történik, nem akkor, amikor az a mozgás már megszűnt. Magától értetődik,

Öszikabátokat, ruhákat fest, tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalata

ARAD, Str. Brătianu 2-4 sz. (Minorita-palota), Episcopul Fadu 10 szám

Híres emberek a vasketrecben

Az évszázadok folyamán sok ember került balszerencse, vagy egyéb körülmények miatt ketrecbe, sőt egyikük aranyozott ketrecben fejezte be életét — Egy másik ketrecfogoly tíz év alatt úgy meghízott, hogy kiszabadulásakor nem tért ki a ketrec ajtaján

Az emberek manapság is gyakorta mondják, ha valamely gonosztevőről beszélnek:

— Ketrecbe kellene zárni!

Ugyanakkor azonban nem is gondolnak arra, hogy volt idő, amikor embereket valóban szokás volt ketrecbe zárni. Német, olasz és francia városokban ma is mutogatnak olyan régi vasketreceteket, amelyeknek lakói egykor emberek voltak. A szépségi Lőcse városában is van még ilyen ketrec. Ennek híres lakója a szépséges

Korponay Juliánna,

a nevezet lőcsei fehérasszony volt, aki felségárulásért került oda. Régi krónikák megemlékeznek a nevezetes ketrecfoglyokról, akik hadibalszerencse, vagy pedig politikai okok miatt kerültek a ketrecbe. Egyik legrégebbi ketrecrakó volt.

Bajazid török szultán.

A szánta Timur Lenk tatár kán, aki seregével, az úgynevezett aranyhordával, végigszáguldott Ázsián, keleti Európán és az északi Afrikán, 1402-ben a mai Ankara tájékán megütközött Bajazid szultánnal, akit legyőzött. Bajazid azzal a feltétellel adta magát, hogy a hajszála sem fog meggörbülni. Timur Lenk kardja markolatára helyezte kezét és kijelentette a követek előtt:

— Kardomra fogadom, hogy Bajazidnak egyetlen hajszálát sem görbít meg.

Nem is tette ezt meg. Ehelyett csináltatott egy aranyozott vasketrecet és abba záratta Bajazid szultánt. A kulcsot állandóan a tarsolyában tartotta. A ketrecet vándorlásai alkalmával tevéhára kötötte és mindenüvé magával cipelte. Néhány év múlva a szerencsétlen szultán a megaláztatásba és szegénybe belehalt.

A tizenharmadik században Felsőolaszországban a Muratti és a Torrigiani családok állandóan versengtek a hatalomért. Történt, hogy Muratti Simon 1250-ben fegyverrel legyőzte Torrigiani Napoleone. Nem elégedett meg vele, hogy Milánóban beleült a fejedelmi székbe és uralkodott a Como-tól Locarnoig terjedő területen, hanem a legyőzött

Muratti Simon

vasketrecbe került és a ketrecet palotájának lépcsője alá tette. A ketrec nagyon szűk volt és az óriás természetű Muratti alig volt képes mozogni benne. Teljes tizenegy esztendő kellett a ketrecben töltenie.

Változtak azonban a viszonyok és a Muratti család szabadon levő tagjai sereget gyűjtöttek, amellyel levertek Torrigiani Napoleone-t. Muratti Simon kiszabadult ketrecéből és rettenetes bosszút állott. Torrigiani Napoleone egész családjával együtt elfogatta. Torrigianinak végig kellett néznie saját fiának és két fivérének kivégzését. Aztán bezárták ugyanabba a vasketrecbe, amelyben tizenegy évig Murattit tartotta. A ketrecet vasláncok segítségével felhúzták a Baradello-vár tornyának tetejére és ott vasrudra függesztették. A ketrec alatt a comoi tó tükre csillogott. Az ételt és italt naponta egyszer hosszú póznára akasztott kosárban nyújtották fel a szerencsétlen fogolyoknak. Muratti Simon maga is többször megjelent a torony alatt és gyönyörködött foglyának kínjaiban. Torrigiani Napoleone csak hat hétig bírta a szenvedést. Egy napon ugyanis hiába nyújtották fel neki ételét-italt. Halott volt. Öngyilkosságot követett el. Az éjszaka folyamán a ketrec rácsán szétzúzta hat hét alatt teljesen megöszült fejét.

Dovigni Francesco,

a kis Carrara zsnaroka nem elégedett meg kicsiny fejedelemségével, hanem területi gyarapodásra vágyott. Felhasználta az alkalmat, amikor a velencei köztársaság haderejét lekötötték a keleti háborúk és zsoldosaival egymásután elfoglalta Padovát, Veronát és Trevisot, amelyek a velencei köztársaság birtokában voltak.

Velence azonban rendezte keleti viszályait és a doge a tanács hozzájárulásával csapatokat küldött Dovigni Francesco ellen. Dovigni vereséget szenvedett és két fiával együtt fogságba került. A velenceiek fővezére nagy vasketrecet csináltatott és abba záratta Dovigni Francesco-t két fiával együtt. A ketrecbe zárt foglyokat előbb végighurcolták az általuk bitorolt városokon, ahol a lakosság mindenütt gúnyolta és leköpdöste őket. Végül megérkezett a ketrec Velencébe, ahol a doge palotája előtt nagy emelvényen állították fel. Egész Velence heteken keresztül bámulta a foglyokat és hallgatta a köztársaság egyik tisztviselőjének minden dőlben pontosan megismétlődött szavait:

— Dovigni Francesco, azzal biztattad katonáidat, hogy fogsz te még a velencei doge palotája előtt a népek a szabadságról beszélni. Hát most beszélj! Nyolc hét múltán a Szent Márk téren óriási máglyát raktak és arra rátették a ketrecet a három Dovignival. A máglyát szurokfáklya segítségével meggyújtották és Dovigni Francesco két fiával együtt tüzhaltált halt.

Az 1461 és 1483 között uralkodott XI. Lajos francia király első minisztere,

Charles Balue

előszeretettel zárta politikai ellenfeleit vasketrecbe. Mikor hatalma tetején volt, nem gondolta, hogy egyszer majd maga is ketrecbe kerül. A dolog úgy történt, hogy XI. Lajosnak besúgták, hogy Balue miniszter összejátszik Merész Károly burgundiai herceggel, akinek a király minden tervét elárulta. A király nem habozott sokat és az első miniszterét vas-

gára figyelmemet s egy izben azt vettem észre, hogy magam is várom a pillanatot, hogy a sátor bejárójánál feltűnjön vállas, erőteljes alakja s gyönyörködhessek csillogó fekete szemében. Szerelmes lettem az ifjuba, aki nagyon szép volt, olyan, akár a Gangesz csillogó tükre a zöld mezők hajlatában... Hogy mennyire szerettem ezt az ifjút, arra csak akkor jöttem rá, amikor egy délutánon testvérem kiöltötte rá a nyelvét s hangosan felkacagott s mikor kiment, nagy nevetés közben viccelődve mondta, hogy ez a nagy „együgyű” biztosan szerelmes belénk.

— Monsieur, most már alkalma lesz saját magának tapasztalnia, milyen az élet a vasketrecben.

A ketrecbe zárt miniszternek a király utasítása alapján elsőrangú élelmezést nyújtottak. Sőt könyvet, tintát, tollat és papirost is adtak be neki a ketrecbe, hogy el ne unja magát. Tíz éven keresztül lakott Balue miniszter a ketrecben és ezen idő alatt több politikai munkát írt. Még szindarabírára is adta magát és tragédiát írt saját sorsáról. Tíz évet töltött a ketrecben, amikor végre kegyelmet kapott. Mikor kinyitották a ketrecet, kiderült, hogy Balue az ajtón nem fér ki, mert a jó kosztion mértéktelenül meghízott. Kovácsok bontották szét a ketrecet, hogy a volt miniszter ismét szabad ember lehessen. Szabadulása után még két évig maradt életben és ezt az időt állandóan karosszékekben töltötte. Balue egykori ketrecének maradványai ma a francia szenátus pincéjében láthatók.

Az évszázadok folyamán a krónikáiról még számos ketrecrakó fogolyról emlékeznek meg. Mind-egyikről egy-egy regényt lehetne írni.

Félegyházi András.

A SZIÁMI IKREK

A természet furcsa szeszélye óriási vagyont biztosított nekik és további életüket a tudománynak kívánják szentelni

Mintegy harminc év előtt sokat beszéltek és írtak a sziami ikrekről. A sziami ikrek azért lettek nevezetesebbek, mert nem egyszerű ikrek voltak, amilyen sokezer van a világon, hanem testük csipőitől kezdve összenőtt. Annak idején számos orvos vizsgálta meg a különös testvérpárt, meg is akarták operálni, de részben az ikrek szülei nem egyeztek bele ebbe, másrészt pedig az orvosok maguk sem mertek vállalkozni a veszedelmes műtét elvégzésére. Közvetlenül a mostani európai háboru kitörése előtt Párisban voltak, ahol egy élelmes vállalkozó pénzért mutogatta őket a világjáró kíváncsi közönségének. Itt kereste fel őket egy újságíró, akinek sikerült megszólaltatni a testvérek egyikét, a sziami fogalmak szerint bubájos szép Gangabait. Testvérét Kurabainak hívják.

— Mi nem vagyunk nővérek — mondotta a szépséges Gangabai —, annál sokkal több az a kapcsolat, ami köztünk van, a testvéri szeretetnél. Két fejünk van, habár lábaink is külön normálisan fejlődtek, ami azt jelenti, hogy négy lábunk van.

Beszéd közben Gangabaj pár lépést oldalt tipeg, természetes, ugyanannyi lépést tesz meg a másik két láb is, mert a nővérek csak oldalt tudnak járni.

— Tehát, mondom önnek, lelkünk is össze van forrva. Minden vágyunk egy. Mi már csak pár évig mutogatjuk magunkat az embereknek. Elég gazdagok vagyunk ahhoz, hogy visszavonuljunk nemsokára hazánkba, ahol már 5 bérházunk és 100.000 font készpénzünk van. További életünket a tudománynak, főleg a filozófiának szenteljük... De önt inkább azt hiszem, eddigi életünk érdekli. Az apám egyszerű parasztember, amint megszülettünk, megrémült tőlünk, azt hitte, hogy a rossz szellem izott vele tréfát és ki-dobott a szemétdombra, mert csak valami idétlen husztömegnek látott bennünket. Kiválasztott lények vagyunk, az abból is kitiűnt már, hogy két napi éhség és szomjúság sem pusztított el bennünket. A szomszédok találtak ránk, azok fedezték fel, hogy kétféjű, négykaru lények vagyunk, hasonlatosak a Shiva istenhez.

— Most rátérek a mi boldog életünknek egy kinosan kellemetlen és még ma is fájdalmas epizódjára. Tizenhat évesek voltunk, amikor egy előkelő hindu főúr husz éves fia meglátott bennünket Bombayban. En természetesen a többi látogatott között észre sem vettem a rajongó ifjút, de a fiatal nemes nap-nap után sőt naponta többször is meglátogatott bennünket a díszszobában. Kitarító látogatásával felhívta ma-

Mindenki ügyeljen a szájára és ezért reggel és este használjon

„Velo” márkájú

a legnemesebb anyagokból összeállított kellemes aromájú, nyálkaoldó antiszeptikus

S Z Á J U I Z E T

Kapható minden szaküzletben. Gyártja: **VELO PRODUSE COSMETICE** Timisoara, Sırada Dorobanilor 1. Teleon 14-35

ketrecbe záratta, mondván:

— Monsieur, most már alkalma lesz saját magának tapasztalnia, milyen az élet a vasketrecben.

A ketrecbe zárt miniszternek a király utasítása alapján elsőrangú élelmezést nyújtottak. Sőt könyvet, tintát, tollat és papirost is adtak be neki a ketrecbe, hogy el ne unja magát. Tíz éven keresztül lakott Balue miniszter a ketrecben és ezen idő alatt több politikai munkát írt. Még szindarabírára is adta magát és tragédiát írt saját sorsáról. Tíz évet töltött a ketrecben, amikor végre kegyelmet kapott. Mikor kinyitották a ketrecet, kiderült, hogy Balue az ajtón nem fér ki, mert a jó kosztion mértéktelenül meghízott. Kovácsok bontották szét a ketrecet, hogy a volt miniszter ismét szabad ember lehessen. Szabadulása után még két évig maradt életben és ezt az időt állandóan karosszékekben töltötte. Balue egykori ketrecének maradványai ma a francia szenátus pincéjében láthatók.

Az évszázadok folyamán a krónikáiról még számos ketrecrakó fogolyról emlékeznek meg. Mind-egyikről egy-egy regényt lehetne írni.

Félegyházi András.

**HAZAK
FOLDEK
SZŐLŐK
MALKOK
TELKEF**

**ELADASA
VÉTELE
CSERÉJE**

minden árfokozatban
Hatschek ügynökség
Arad, Bul. C. 17. vol. 41. tel. 19-7

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-ter 3.

Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Emineșcu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön hához való kézbesítéssel együtt havonta 30.- lei, negy évre 240.- lei, félévre 460.- lei és egész évre 900.- lei. Magyarországon havonta 4.- pengő, negyed-évre 12.- pengő, félévre 24.- pengő és egész évre 48.- pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gazdasági vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

A keserű cukor

Fiatalok ülnek egy asztalnál s a mindennapi gondokat egy pár percre félretéve koccintgatnak és vicámán beszélgetnek. Közben jókat huznak a vastag hámos söröspoharakból.

Egy öreg ur figyel a fiatalságot, a derűt, az életkedvet és maga is abrándozik elteit tavaszokról. Előtte borosüveg, ecet-, olajtartó, cukorporozó, só-, bors-, paprikaallvány és fogvájó sorakoznak. Figyelme pedig egyformán lefoglalva a fiatalok beszédével és a konyha felől áradó sült hus illatával.

Mint egy mennyi fehér angyal libben be a két társaság közé a pincér. Hozza az öreg urnak a pirosra sült báránymellet. Minden szem odafigyel. A boszorkánytáncot járó széles kés ugrál a főér kezében, amint apró izletes falatkákra metéli a sült húst. Valamennyien nagyot nyelnek szárazon a gőzölgő halom forró zsírtól csöpögő, ritka finom étel láttán. Az egyik fiatalnak a zsiros falattól zsiros adoma jut az eszébe. Viharos nevetés követi a csattanóját és mindenki hátravetett fejfelé nevet. Még az öreg urnak is mosolyra fut a szája, a fekete-kévé rendeléssel eltávozott, szorgalmasan borsozza a hushalmot. Utána a só következik, azonban az öreg ur nevető jó kedvében véletlenül a cukorporozó után nyúl és kiadósan megcukrozza a kikészített flekket. Észre sem vette, csak amikor nagy készüléssel egy jó villányit felszurva kéjeser bekapta az első falatot. Savanyúra csuszott az ábrázata, mereven megnézett maga előtt minden s mikor ráébredt saját tévedésére, a lucullusi lakomának készült ételt eltolva magától, kellemetlenül mondta:

— Főúr fizetni...

A fiatalok jókedve erre tetőfokra hágott. Csak egy robbant ki belőlük a jókedv. Az öreg pedig mérgesen dohogva vette botját és kalapját s köszönes nélkül távozott.

Igric

— **ÖSSZPONTOSÍTÁSON LEVŐK CSALÁDTAGJAINAK SEGÉYZÉSE.** Bucarestből jelenti a Rador: A hivatalos lapban rendeltörvény jelent meg, amely szerint a katonai szolgálatra összpontosított családtagok engedélyezett segély kifizetését a segélybizottságok havonta eszközlik a fizetési listák alapján és az illetékes hadkiegészítő parancsnokság által rendelkezésre bocsátott összegekből.

— **Téli ruhagyűjtés a katonák részére.** Bucarestből jelenti a Rador: A katonák téli idejére való felszerelése érdekében a nemzetnevelésügyi miniszterium felhívást intézett a diáklányokhoz, tanítónőkhöz, tanárnőkhöz és tisztviselőnőkhöz, hogy kössenek gyapju alsóruhát, harisnyát és keztyűket a katonák számára. Mindezeket a tárgyakat az adományozó nevével együtt október 20-ig a megyei tanfelügyelőségeknél lehet leadni, amelyek azután október 30-ig jelentést tesznek azokról a miniszteriumnak.

— **A bíróságokon befejeződött a nyári szünet.** Bucarestből jelenti: A nyári szünet befejeztével az új igazságszolgáltatási év megnyitása szeptember 15-én ünnepélyes körülmények között megvégbe a semmitől kezdődött.

— **Kvaternik tábornok felesége hirtelen elhunyt.** Zágrábból jelenti, hogy Kvaternik tábornok, horvát hadserőfőparancsnok neje, ötvenhat éves korában agyvérzés következtében hirtelen elhunyt.

— **Francia közigazgatás átstrukturizálása.** Vichyből jelenti a Rador: Barthélemy francia igazságügyminiszter Párisban tett látogatása alkalmával fogadta az újságírókat és kijelentette, hogy a közigazgatás átstrukturizálását és a polgári és büntető törvénykönyvet modernizálják, hogy biztosítsák a bíróságok működését tekintélyt.

— **A katonák a tűzvonalban minden pillanatban veszélyeztetik életüket az ország határainak védelmében, te, polgár mennyit jegyeztél a visszavonulási kölcsönből?**

— **Vuillemin francia tábornok felelőssége.** Párisból jelenti a Rador: A francia vereséget felelősségre vont vezetők római tárgyalása előtt a francia lapok kiemelik a francia légierő volt parancsnokának, Vuillemin tábornoknak a vétkességét. A Le Matin emlékeztet Vuillemin tábornok 1938-ban tett kijelentésére, amikor beismerte a francia légierő gyengeségét és kijelentette, hogy háború esetén alatta marad a németeknek: rá egy évre azonban ugyanő már egészen indokolatlanul derülőtő hangon nyilatkozott.

— **Uj jégkorszak.** Dr. Nietschen, dán Izland-kutató a dán földrajzi társaságban előadást tartott. Előadásában kifejtette, hogy a világot — megállapításai szerint — új jégkorszak fenyegeti. Az éghajlat egyre zordabb lesz, végül bekövetkezik az eljegesedés korszaka, midőn egész Európát vastag hó és jégtakaró borítja, olyan jégtakaró, mint amilyen ma Grönlandban van. Természetes, a változás roppant lassu lesz és tízezer esztendőök telnek el, míg a klímaváltozással járó eljegesedés érezhetővé válik.

ATLASZ IBI KOSMETIKA

Arad, Strada I. Vulcan 15 sz.

— **A bálna összeütközött a tengeraltjáróval.** Buenos Airesből jelenti: Az argentin főváros előtti Blanca-öbölben szeszálós halfogás történt. A halászsákmány egy tízennyolcméteres bálna, mely kétszázharminc mázsát nyom. A halóriás jobboldalán nagy seb tángott, úgy vélik, hogy egy tengeraltjáróval ütközött össze és úgy szerezte a zuzódásokat.

— **A japán-kinai háború és a fecskefészek.** A japán-kinai háború egy érdekes és különleges élelmiszertörténet ideztől elő drágaságát. Ez az előző cikk a kínaiak kedvenc eledel, az ehető fecskefészek. A háború bekövetkezése óta a fecskefészek gyűjtésben fennakadás állott be és az Amerikában élő milliónyi kínai csak nagyon magas áron juthat hozzá kedvenc eledeléhez. A nem mindennapi ételt a kínaiak levesbe főzve fogyasztják és különösen azért szeretik, mert gyógyhatást tulajdonítanak neki.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pírula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalomnál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— **A tiltott fegyverviselést halállal büntetik Franciaországban.** Párisból jelenti a Rador: A francia katonai parancsnokság intézkedett, hogy a tiltott fegyverviselésre vonatkozó büntetéseket megszigorítsák. Azokat, akik engedély nélkül löfegyvert, hadianyagot, vagy más fegyvert tartanak maguknál, ezentul halállal büntetik.

— **Lezárták a Sziám és Malajföld közti határt.** Bankogból jelenti a Havas-OFI-ügynökség, hogy a malajföldi hivatalos közlönyben rendelt jelent meg, amelynek értelmében a Malajföld és Sziám közti határt meghatározatlan időre lezárták. Malajföldi alattvalók egyedül Betongnál léphetnek sziámi területre.

— **Összeomlott alattuk a farakás.** Milánóból jelenti: A milánói Bovisa üzemek munkásnői tréfás csoportfelvételt akartak készíttetni s ezért a gyár udvarán egy farakás "kért éppen, amikor a farakás hirtelen összeomlott, többen könnyekben megsérültek, egy negyvenkét éves munkásnő, Pompea Danini di Riccardo pedig oly szerencsétlenül esett le a farakásról, hogy töréseket és súlyos zuzódásokat szenvedett. Kórházban ápolják.

IGAZOLVÁNYKÉPEK

Gyermekfelvétel: **POTRÉK**
MUVESZI KIVITELBEN
JUTANYOS ÁRON
KÉZÜLNEK

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE
TIMIȘOARA, II. PIATA LIBERTĂȚII 4.

A világító állatok titka

Nemcsak a szentjánosbogár bocsát ki fényt testéből, vannak halak a mélytengerekben, melyek különösképpen tudnak fényt kibocsátani testükből. Ez az állati fény sokáig titok volt a tudósok előtt, pedig minden technikus irigylte a világító állatoknak azt a képességét, hogy minden komolyabb hőkeftés nélkül tudnak fényt termelni. Hiszen tudjuk, hogy a villanylámpa is csak tíz százalékát alakítja fényvé annak az energiának, amelyet az áram képvisel, a 90% elvesz felesleges hőszugárzásban. A vegyészeknek most már sikerült kideríteniük a világító állatok titkát. Megtalálták azt az anyagot, luciferinnek nevezték el, mely ezeknek az állatoknak a testében fénylik. Sőt, nemcsak ismerik ennek az anyagnak az összetételét, hanem egész sor hasonló tulajdonságu vegyületet tudtak csinálni, melyek még jobbák is. Ezekkel a fénylő anyagokkal — luminol, amarín, lucigenin a nevík, — pompás fényhatásokat lehet elérni s a technika további célja most az, hogy gyakorlati világítási célokra is alkalmazni tudják a szentjánosbogár titkát, megoldva a hideg fény régi problémáját.

— **Loptak az angol internáltak.** Bernből jelenti a Rador: Az egyik svájci internáltáborban elhelyezett egyik angol altiszt és öt angol katonát a lausannei törvényszék lopás miatt több heti elzárásra ítélte. Egy nagy tűz alkalmával ezeket az angol katonákat megbízták azaz, hogy segítsezenek a tűzoltóknak a tűzoltási munkálatainál. A katonák az égő ház egyik lakásában egy szekrényben arany svájci frankokat találtak, amelyeket eltulajdonítottak.

KERESUNK

megvételre 8-16 selyemszövő gépet. Ajánlatokat a **Compania Generala de Publicitate** Bucuresti, Strada Dionisie 50 továbbít.

— **Akik gyémántot hordanak a bőrük alatt.** Az amerikai drágakőcsempészek minden lehetséges és lehetetlen módot megpróbálnak, hogy ki tudják játszani a válmhatóságok ébersegét. Attól sem riadnak vissza, hogy a gyémántot lenyeljék, vagy pedig ügyes mütéttel úgy varrassák a csempészdő drágakövet bőrük alá, hogy annak nyoma se maradjon. Az amerikai válmhatóságok most ugy védekeznek a csempészeknek ez ellen a legujabb, kockázatos fogása ellen, hogy a csempészésre gyanus egyéneket Röntgensugarakkal átvilágítják. — Ezek a csodálatos sugarak egy pillant alatt elárulják: van-e gyémánt a gyomorban vagy a bőr alatt.

— **Idegoskokos kanárimadár.** Hygyer, francia orvos különös idegzavarrról számol be, melyet kedvenc kanárimadárán észlelt. A kanári éppen javában trillázott kalitkájában, mikor egy macska termelt hirtelen a szobában, rávetette magát a kalitkára és a földre dobta azt. A doktor idejében észrevette a dolgot s elkergette a macskát, mielőtt az a madarat érinthette volna. A kanári számára azonban olyan erős volt ez a megrázkódtatás, hogy hangtalanul, alétan fekiúdt a kalitka fenekén. Csak egy tudták életre kelteni, hogy hideg vizet fecskendeztek rá. Eszméletét visszanyerte, néhány pillant mulva ugrálni és röpködni kezdett, mint rendesen, de teljesen elnémult. Hat hétig tartott ez a némaság, hat hét után aztán ugyanolyan hirtelen mint ahogyan elvesztette, visszanyerte a hangját megint és trillázni kezdett, úgy mint azelőtt.

TRANSILVANIA magyar FOGMŰTEREM

Alapítva 1920-ban.

Bucuresti, Str. Buzesti 12. Telefon 4.16.96.

Műfogak speciális készítése!!! Arany, porcellán és platina színű fehér fémből Pontos, lelkiismeretes és tartós munkák. Fizetési feltételek és kedvezményeik. Rendelési vasárnap délelőtt is!

— **Tűzvész Csikágóban.** Csikágóból jelenti a Rador: Egy csikágói négyemeletes hadianyag és kőolajlerakati épületében hatalmas tűz ütött ki. Az épületben többmillió dollár értékű anyag van felhalmozva. A tüzet csütörtökön még nem tudták eloltani.

— **Egy hálás agglégény.** Különös végrendeletet hagyott hátra egy gazdag oslói agglégény. Minden vagyonát egy olyan nőre hagyta, akit már évtizedek óta egyáltalán nem is látott. A végrendelet indoklása eléggé meglepő. Az elhunyt nagyon régen, egészen fiatal ember korában, udvarolt ennek a nőnek, de kosarat kapott tőle. Mivel komolyan szerelmes volt belébe, annyira szívére vette a visszautasítást, hogy többé eszébe sem jutott megházasodni s rideg agglégényi életre szánta rá magát. Később aztán, mint végrendeletében írta, kezdett rájönni, hogy nem is olyan rossz az agglégény-élet s látván a sok boldogtalan házasságot környezetében, másrészt azt tapasztalván, hogy minden házasság tele van gonddal és bosszúsággal, megelégedett benne az elhatározással, hogy megjutalmazza azt a nőt, aki megmentette őt a házasság kellemetlenségeitől, mikor annak idején kikosarazta. Az illető nőgyógyász igazán nem lehet azzal vádolni, hogy számítással adott kosarat egykor udvarlójának.

— Sebesült katonák érkeztek Aradra. Pénteken a harctérről jövet sebesült katonák érkeztek vonattal Aradra és az állomáson a prefektus, a polgármesterek, a városi főorvos és a Vöröskereszt kiküldöttel várták őket. A katonák cigarettát, édességeket és egyéb ajándékokat kaptak, majd kórházba szállították őket. Ápolásukról a kórházak személyzetén kívül a Vöröskereszt tagjai is gondoskodnak. A Vöröskereszt egyébként felhívással fordult Arad lakosságához, adakozzanak pokrócokat, lepedőket és párnákat a sebesült katonák részére.

— A románosítási államtitkársághoz nyújtandók be az ingatlan igénylések. Bucurestiből jelenti a Rador: A nemzetnevelésügyi minisztériumhoz egymásután érkeznek a tanstestület tagjai által benyújtott és a kisajátított zsidó ingatlanok igénylésére vonatkozó kérvények. Mivel ezen ingatlanok kisajátítását a románizálási államtitkárság végzi, ezeket a kérvényeket is ehhez az államtitkársághoz kell intézni.

Stojkovits József

fényképzési műterem új helyisége:
Arad, Bulev. Regina Maria 10. szám alatt
Művészeti gyermekfelvételek

— Pénz helyett — tányérral fizetett. Milánóból jelentik: A Garibaldi-ut 75. szám alatti kiföldében egy ismeretlen férfi villásreggelit fogyasztott. Amikor — a táplálkozási művelet befejeztével — a szakácsné felszólította, hogy fizessen, idegesen kotortásni kezdett a zsebeiben, majd az asztalon heverő tányért a meglepett asszony fejéhez vágta és kerekelt oldott. A szakácsnő, Maria Luchetti, tíz napon belül gyógyuló szemsérülést szenvedett. A tányérral fizető vendéget kézzel e jelenet után a rendőrség közegei Pallavera Enrico harminckilencéves egyén személyében elfogták.

Blénessy tornaiskola

megnyilik Arad, Strada Mocioni 14 sz.

— Öngyilkos tisztviselő. Tegnap délután a Timisoara-ról Aradra érkező személyvonat elé vetette magát Garbutiu Olimpiu 26 éves aradi tisztviselő, akinek a vonat kerekei által a felismerhetetlenségig összeroncolt holttestét a micalacai órház közelében találták meg a vasutasok. Az öngyilkos levelet hagyott hátra és elbucuzott édesanyjától, nagynanyjától és egy fiatal aradi tisztviselőnőtől, akinek udvarolt és aki miatt meggondolatlan tettét elkövette.

Legszébb Junghans gyermek karóra és zsebóra JOANOVICIU ÉS HARTMANN

ékszerésznél kapható
Arad, Minorita-palota

— Betörés és lopás Aradon. Cuedan József aradi őrmester jelentette a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes egy négyezer lei értékű órát lopott el üzletéből. — Bibart Julia Olagiu-utca I. szám alatt lévő lakásába ismeretlen tettes alkules segítségével behatolt és tizezer lei értékű ruhaneműt lopott.

— Munkatáborba árték, mert drágán árulta a cukrot. Az aradi törvényszék mellett működő különleges bíróság, amely a kereskedelmi szabotázstörvénybe ütköző ügyeket tárgyalja, egy hónapi munkatáborba való utalásra ítélte Neagu Sofront, az aradmegyei Sicula község Biruinta szövetkezet alkalmazottját, mert a cukrot a törvényes árnál négy leivel drágábban árulta különként.

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrém, esteli és nappali használatra. 1 tégely ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 doboz ára lei 60.— FÖLDES GYÓGYSZERTÁR, ARAD.

— Ujabb zavargások Palesztinában. Ankarából jelentik: Közép-Palesztinában újabb zavargások történtek ki. Bethlehem városa közelében az angol őrzőretrák bombázták, egy katona életét veszítette. Az ügyből kifolyólag több letartóztatás történt. (ESS)

A fővárosi nivóju, modern berendezésű

Boian-cukrászda

szeptember hó 18-án újra megnyilik, új helyiségben Aradon a színházzal szemben, Banca Româneasca-palota

Naponta friss süteménykülönlegességek, bönbonok és cukorkák, elsőrendű gústarek és egyéb finom készítmények nagy választéka található...

A teheráni rádió kijelentése:

Irán népe nem volt elkészülve egy ilyen brutális megrohanásra

Ankarából jelenti a Stefani iroda: A teheráni rádió csütörtökön ismét tiltakozott az angol-szovjet területmegszállások ellen. A rádió bementője többek között a következőket hangoztatta:

— Irán mindenkor megőrizte szigorú semleges-ségét — s nem érdemelt oly sorsot, amintőben Anglia

és a Szovjetunió részesíti.

— Iránnak Németországgal és Olaszországgal normális kapcsolatai voltak.

— Az iráni nép nem volt elkészülve arra a brutális megrohanásra, melynek áldozatává lett. (Rador.)

A keleti front középső szakaszán a németek ellentámadása súlyos veszteségeket okozott a támadást kísérő vörösöknek

Berlinből jelenti a Rador: Katonai forrásból közlik, hogy szeptember 11-én a keleti front középső szakaszán páncélos elemek támogatásával a bolsevisták megtámadták azokat az állásokat, melyeket egy német hadosztály elfoglalt.

Az élvonalbeli német ezred azonnal ellen-

támadásba ment át s a légiő támogatásával visszavetette a bolsevistákat.

Az így kifejlődött harcok során a szovjet-csapatok véres veszteségeket szenvedtek, azonfelül huszonegy harckocsit vesztek.

Egy szomszédos körzetben a németek más három harckocsit semmisítettek meg.

Amerika háborubalépése sem mentheti meg Angliát a vereségtől

— mondotta Lindbergh ezredes

Newyorkból jelenti a Rador: Lindbergh ezredes az „America First” bizottság előtt az Idaho állambeli Desmoines helységben beszédet mondott, amelyen, mint az Associated Press közli, kijelentette, hogy az Egyesült Államokat az angolok, zsidók és Roosevelt elnök kormánya taszítja háborúba.

Lindbergh kitért arra, hogy ez a három csoport először azzal a tervvel foglalkozott, hogy a „védekezés” ürügyével kergessék háborúba Amerikát, majd kísérletet tettek aranévre, hogy az Unió népének tudta nélkül kezdjenek háborút. Harmadik tervük összeütközések kibontására irányult, hogy így kényszerítsék Amerikát a háborúba lépésre. Egyelőre még kevés összeütközés történt a beavatkozáshoz, bár arra minden előkészület megtörtént. Anglia nem elég erős ahhoz, hogy csapatokat tegyen partra az európai szárazföldön és nem nyerheti meg a háborút, bármennyi repülőgépet is küldjön neki Amerika.

Még az Unió háborúba lépése sem változtatja meg a helyzetet — hangsúlyozta Lindbergh.

Ha az Egyesült Államok nem támogatja volna pénzügyileg és katonailag Nagybritanniát, Churchill már hónapokkal ezelőtt lépéseket tett volna a béketárgyalásokra. Figyelmeztette a zsidókat, ne

tegyenek semmit az Egyesült Államok beavatkozására, mert

éppen ők lesznek majd az elsők, akik ennek a ténynek a következményeit megérik.

Veszélyt jelent, hogy az amerikai zsidóknak rendkívül nagy érdekeltségük van a filmparban, a sajtóban és a rádióban, mert ezzel befolyást gyakorolnak a kormányra. Lindbergh rámutatott, hogy a nemzetközi helyzetet felhasználta Roosevelt elnök harmadszori megválasztására. Roosevelt elnöksége a nemzeti szükségállapot fenntartásától függ. A kormány rejtett eszközökkel dolgozik: Amíg a népek azt igérik, hogy mindent elkövet a béke fenntartására, ugyanakkor az országot a háború szélére taszította, semmibe véve az adott ígéreket.

Amint az angolok, zsidók és Roosevelt kormánya beszüntetik a háborús izgatást, az Egyesült Államok nem lesz abban a veszélyben, hogy bekeveredik a háborúba. Végül kitért az Anglia megsegítéséről szóló törvényre és megjegyezte, hogy a haditermelés egész terhe az Egyesült Államokon van, amely két évvel a háború után csupán néhány száz repülőgéppel rendelkezik.

A fegyverkezési program szerinte nem Amerika védelmét, hanem az európai háború folytatását szolgálja.

— Hegedű és német órákat ad dr. Ungár autorizált tanár Arad, Bulevardul Regina Maria 24. Telefon 12—28.

Ügyeletes gyógyszertárak

Vasárnap, szeptember 14-én Aradon a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Földes (Eminescu-utca), Rozsnyai (Avram Iancu-ter) és Kárpáti (Regele Ferdinand-ut.)

Hétfőn, szeptember 15-én Aradon a következők az ügyeletes gyógyszertárak: Danciu (a nagy-kórházzal szemben), Vojtek (Regina Maria-ut és Moise Nicoara-utca sarok), Berger (Saguna-ut és General Coanda-utca sarok) és Bernáth (az állomással szemben.)

Szeptember 13-tól 19-ig Brasovban a következők az ügyeletes gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Schoftes (Str. Brancoveanu 7.) és Schmidt (Str. Hirscher 14.)

„Victoria-bár”

kedden, szeptember hó 16-án megnyilik Timisoara kedvenc úri bárja elsőrendű műsorral és jazz zenével. Jöjjön fel tétlenül a megnyitáshoz este 10 órakor.
Tulajdonos ifj. WATZ JOZSEF

Muzi

Aradon vasárnap és hétfőn a muzik műsora a következő: Corso: Szerelmek éneke (Spanyol film) Fórum: A levegő hősei (Német film.)

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64

Előadások 11'30, 3, 5, 7'30 és 9'30-kor ■

Szerelmek éneke

Főszerepben

IMPERIO ARGENTINA

A spanyol zene, ének, tánc, romantika, szépség, temperamentum, érzékiség dala ez a páratlanul gyönyörű film.
Aradó: A film műsorjának és egyéb szenzációk

A NŐI DIVAT UJDONSÁGAI

Kétszínű jerseyruha,
fekete felsőrészel

Világos rozsdabarna
sportköpeny

Estélyi ruha
fehér georgetteből

Izléses délutáni ruha
sötétbarna selyemből

= KÖZGAZDASÁG =

Kereskedelmi képviselők nemzetvédelmi illetékmentessége

A pénzügyminisztérium 1941 július 10-én kelt 141486. számú rendeletével, mint ahogyan annak idején megírtuk, a négy százalékos nemzetvédelmi illetékről szóló törvény második szakasza értelmében a kereskedelmi közvetítők illetékmentességével kapcsolatban a többi között azt is feltételül tűzte, hogy az illetők írott szerződés alapján dolgozzanak. Miután a rendelkezésnek magyarító jellege volt, annak érvényét április elsejéig visszamenőleg kiterjesztették.

Tekintve, hogy az írásbeli szerződés feltétele nem szerepelt a négy százalékos nemzetvédelmi illetékről szóló április elsejei törvényben, a minisztérium úgy határozott, hogy ez a kötelezettség július 10. után lépjen hatályba. Július 10-ig nem szükséges bizonyítani az írásos szerződés létezését, mint ahogyan azt különben az április 1-i törvény huszonhatodik szakasza különben egyébként is kimondja.

UJABB JÖVEDELMEZŐSÉGI ARÁNYSZÁMOK. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a pénzügyminisztérium határozatát, amely újabb jövedelmezőségi arányszámokat léptet életbe, illetve jelenleg érvényben levőket módosít. Eszerint a dohányzási cikkek kereskedelme részére tíz, olajpogácsa kereskedelmének részére négy, olajpogácsa kivétel részére egyézfél, nyilvános helyeken levő székek bérbeadásának vállalkozói részére harminc, cukorkakereskedelem (gyár, vagy üzem nélkül) részére öt és végül a vatta és kötszerek kereskedelmének részére négy százalék jövedelmezőségi arányszámot állapított meg. Ugyanakkor a kartonpapír kereskedelmét két százalékra, míg a nemzetközi szállítmányozási és vámolási irodák arányszámát három és fél százalékra módosította a minisztérium.

Olajmagvak ára. A közellátási államtitkárság közli, hogy a Solagra által gyűjtött olajmagvaknak a feldolgozógyárak részére történő eladásoknál a megállapított áron felül minden kilógram után 1.80 lejt számíthat fel a Solagra, gyűjtési költségek címén.

Német szemet használ a görög ipar. Görögországba megérkezett az első német szénszállítmány, amely a birodalmi iparügyi minisztérium bocsátott a görög ipari vállalatok rendelkezésére.

Európa legnagyobb hajóemelőberendezése. Az Odera—Duna-csatorna építésének tervei mind határozottabb körvonalakban bontakoznak ki. A felsősziléziai iparvidék és a délkelet-európai országok közelebbhozását célzó csatorna építése során Märisch-Weisskirchennél a tervek szerint Európa leghatalmasabb hajóemelőberendezése fog megépülni. A csatorna és a Duna 123 méteres vízszintkülönbségének legyőzésére ezenkívül még tíz zsilip építésére van szükség. Arra nézve, hogy a hajóemelőberendezés mekkora megtakarítást jelent, jellemző összehasonlításul szolgálhat a tizenegy méterrel alacsonyabb niederfinowi hajóemelőmű, mely tizenhárom zsilipet tett feleslegessé.

A német főzéléktermelés fokozására irányuló erőfeszítések sikere. 1940 januárjában a német nép háborús ellátásánál irányítói arra a megállapításra jutottak, hogy a német nép táplálkozásában oly nagy szerepet játszó főzéléktermelését a visszafejlődés veszélye fenyegeti. A veszély megelőzésére az illetékesek a termelés fokozása érdekében nagyszabású felvilágosító- és propagandahadjáratot indítottak, melynek eredményeképpen a termelés nemcsak nem csökkent, hanem tíz százalékkal emelkedett. A folyó év folyamán újabb huszonegy százalékos emelkedés következett be. Szakkörök véleménye szerint a főzéléktermelés most már kerekén kétszáz ezer hektárra rugó termésterülete még tovább is növelhető, úgy hogy a háború előtti helyzethez képest mintegy negyvenötven százalékos emelkedéssel lehet számolni. A legnagyobb emelkedés a Rajna-vidéken mutatkozott, ahol a főzéléktermelés területére hatezer hektárral, azaz 36.8 százalékkal emelkedett.

Felülvizsgálják az állami építési szerződéseket. A közmunkaiügyi minisztérium bizottságot létesített, amely a minisztérium, az országos utigazgatóság, valamint az újjáépítési igazgatóság közbenjöttével kötött valamennyi szerződést felülvizsgál. A bizottság elnöke Teodorescu Constantin a bucarestii műegyetem rektora.

Fehér bőrfestékanyag ára. A közellátási államtitkárság új árakat léptetett életbe a fehér bőrfestőanyagokra. Az új árak a következők: Harminc százalékos Litopon 3900 lei métermázsánként, tizenöt százalékos Litopon 3456 lei, aranypestes cinkfehér 12 ezer 319 lei, zöldpestes cinkfehér 7298 lei, vöröspetes cinkfehér 7147 lei.

Jutalmazási rendszer az olasz mezőgazdaságban. Az olasz földművelésügyi minisztérium rendelete értelmében minden földművelő, aki búzával, rozssal és kukoricával veti be földjét hektáronkénti jutalmat kap. Ugyancsak jutalmat kapnak azok a termelők, akik 1942-ben búzájukat a rendesnél korábban aratják.

HENGERES PARASZTMALMOK FORFETÁRIS ILLETÉKE. A kismalmosok országos szövetségével egyetértésben a pénzügyminisztérium a hengeres parasztmalmok henger-folyóméterenkinti évi forfétáris illetékét 2800 leire emelte fel. Az emelés is azért történt, hogy a gabonaárak emelkedése következtében a kismalmosok által természetben kapott örlési ellenérték is növekedett. A forfétáris illetékrendszert a pénzügyminisztérium ezzel egyidejűleg a falusiak részére kukoricát örlő hengeres parasztmalmokra is kiterjesztette. Az emelés 1941 április 1-től visszamenőleg érvényes. Az 1941—42 pénzügyi évre eddig fizetett illetéket az új ujjonnan megállapított kiegyenlítésénél figyelembe veszik. Az illetéket negyedévenként kell fizetni.

A bélyegtörvény ellenőrzése. Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium 1941 március 20-án kelt 511416. számú rendeletével ideiglenesen felfüggesztette a kereskedelmi és ipari vállalatoknak a bélyegtörvény szempontjából történő ellenőrzését. Az intézkedésre azért volt szükség, mert a közvetett adóellenőrök a vállalatok egyenértékadójának megállapítási munkálataiban vettek részt. Miután ezek a munkálatok most befejeződtek, a pénzügyminisztérium utasította az alárendelt szerveket a bélyegtörvény előírásainak ellenőrzésére.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.81—45.54. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szová: korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.16—3.28, olasz lira 9.50—9.50, léva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 757.00—786.83, egyiptomi font 776.44—807.03, palesztinai font 759.85—789.79.

Határidő napló

SEPTEMBER 14:

Zárolt juh-és báránybőr birtokosok falun a községházán, városban a nemzetvédelmi minisztérium hadfelszerelési államtitkárságához ajánlott levél alakjában eddig a napig tartoznak bejelentést tenni a rendelkezésükre álló készletekről.

SEPTEMBER 15:

Erdőirtás megkezdése az érvényben levő rendelkezések figyelembevételével.

Belföldi mezőgazdasági gépgyárak kimutatást tartoznak felterjeszteni a közellátási államtitkárság árelenőrző osztályához a gyártási költségekre vonatkozóan.

Életbelép a sztandardizált gyapjuszövetek új ára.

SEPTEMBER 20:

A helyi és kombinált folyamhajózási áruszállítási díjszabás husz és a személyszállítási díjszabás huszonöt százalékos emelése.

A behajtási pénzügyigazgatóságok megkezdik a négy százalékos kamatozású „Renta unificata 1941” elnevezésű állami kötvények szétszósztását.

SPORTESEMÉNYEK

Ma a „Basarabia-Kupa” összes csoportjaiban megindulnak a küzdelmek

A bajnokságot potló háborus-kupaküzdelmek a múlt vasárnap az első csoportban már a vártnál nagyobb sikerrel megindultak. A közönség igen élénk érdeklődést tanúsított a régóta nélkülözött labdarúgó küzdelmek iránt és mindenütt szép számban kereste fel a pályákat.

Ma már az összes csoportokban megindul a küzdelem

igy országsszerte hódolhatnak —játékosok és szurkolók egyaránt — a vasárnapi szórakozásuknak. A mai részletes műsor a következő:

Timisoara kettős mérkőzés lesz a Banatul pályán félhárom órakor CFR—SSMR, míg utána Ripensia—Electrica mérkőzés kerül eldöntésre. Timisoarara még egy mérkőzést tűzött ki a szövetség, a Rapid—Chinezul találkozóét délelőtt 11 órai kezdettel a Rapid-pályára, de a már ismertett okból a Rapid csapata nem hajlandó játszani és így ez a mérkőzés valószínűleg

elmarad. Az első csoport negyedik mérkőzése Resitan lesz az UDR és Vulturii csapatai között.

A II. csoport mérkőzései: Aradon: Gloria—Unirea és Astra—Transilvania. Bradon: Mica—SGA.

IV. csoport: Petrosani; Jiul—CFR Simeria, Cugir: UMC—Aninoasa, Deva: Corvin—Minerul.

VII. csoport: Itt mindhárom mérkőzés Brasovban kerül eldöntésre, a párosítás a következő: ACFR—Barsa, Metrom—Malaxa, UAB—Voina.

X. csoport: Unirea Tricolor—Turda, Rapid—Olimpia, Venus—Juventus, Sportul Studentesc—Carmen. Amint látható Bucurestiben igen érdekes küzdelmek várhatók, melyek közül kettőt már tegnap lejátszottak.

Az itt fel nem sorolt csoportokban is már játszanak, kivételt képez az V. és VI. csoport, amely alighanem megszűnik az érdeklődés hiánya miatt és így talán csak nyolc csoportja lesz a Basarabia-Kupának a kijelölt tíz helyett.

Mára vannak kitűzve a predeali országos atlétikai versenyek

A többszöri halasztást szenvedett predeali országos atlétikai versenyeket mára tűzték ki és azon az ország valamennyi atlétikával foglalkozó egyesülete bejelentette részvételét. Tehát nagyszabású ver-

senyőről van szó, azonban a mostoha időjárás ugylátszik közbeszól, mert brasovi jelentések szerint a hőmérő a fagypont alá szállt és már havazások is voltak. Így most amikor a versenyt végre meg lehetne rendezni, de az újabb halasztást szenved. Ha a versenyt ma nem tudják megrendezni, akkor az idén már aligha lehet róla szó.

A VÖRÖS POKOL

Pjotr Fedorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV

28

— Idézést kaptam, tavaris, — szóltam és a meghívást letettem eléje az asztalra.

Bogozov hidegen nézett rá és vontatott hangon szólt:

— Hja, igen.

— Olvassad csak el.

Aztán elővett egy iratot és felém nyújtotta: Már az első soroknál remegett kezemben a papír. Lábam reszketett és majd összeestem. Éreztem hogy az arcamból eltávozik minden vér. Az irat így szólt:

— Jegyzőkönyv. Felvételtem a múlt esztendőben a Péter-Pál erőd mögötti réten kivégzett és ugyanott eltemetett Fedor Alexandrovics Tobeljev volt gárdaezredes és társai holttesteinek kihantolása ügyében. Az iratok szerint tizenhat halálraítéllet végeztek ki és valamennyit eltemették az általuk előzetesen megásatott gödörbe.

A jegyzőkönyv itt felsorolta a tizenhat halálraítéllet nevét, amelyen apám után mint kilencedik az én nevem következett. Aztán így folytatódott:

— Ivan Vazulovics Bogozov, a belügyi népbiztosság egyik osztályfőnöke illetékes helyen bejelentette, hogy Dimitrij Petrovics Usztenszkij állami soffőr voltaképpen senki más, mint Pjotr Fedorovics Tobeljev, akivel együtt járt a katonai akadémiára és aki eddig érthetetlen módon kivonta magát a kivégzés elől. Minthogy Usztenszkij, akit tavaris Bogozov ismételtlen kérdőre vont, kereken tagadta, hogy azonos volna Tobeljevvel, a bejelentő kérte a tömegsír kinyitását. Ehhez az illetékes hatóság hozzájárult. A kihantolás alkalmával nem tizenhat hanem csak tizenöt holttest volt a tömegsírban. Bár a hullák erősen omlásnak indultak, mégis megállapítható volt, hogy Pjotr Fedorovics Tobeljev tényleg nincsen köztük.

A jegyzőkönyv alatt egy csomó aláírás volt.

— Na, tavaris, — szólalt meg gunyoros hangon Bogozov — még most is tagadod, hogy te vagy Tobeljev?

Ugy gondoltam, hogy a tagadás ábaváló volna. Viszont nem akartam Bogozovnak azt az örömet megszerezni, hogy előtte beismerő vallomást tegyek. Azért hallgattam. Nem sokat látszott most már ezzel törődni, hanem egy másik iratot nyomott a kezembe.

— Fussad végig ezt is, tavaris.

— Olvastam:

— Ukáz. Minthogy alapos a feltevés, hogy a múlt esztendőben halálra ítélte Pjotr Fedorovics

Tobeljev eddig még ki nem derített módon kivonta magát a kivégzés alól és azóta Dimitrij Petrovics Usztenszkij álnév alatt bujkál, megbizzuk tavaris Ivan Vazulovics Bogozovot, a belügyi népbiztosság tizennegyedik ügyosztályának vezetőjét, intézkedjék nevezett Usztenszkij letartóztatásáról és igyekezzék annak beismerésére bírni, hogy valóban azonos a halálra ítélte Tobeljevvel. Amennyiben kiderül, hogy Tobeljevnek kiszabadulása körül büntársai is voltak, ezeket is le kell tartóztatni. Ha bebizonyul, hogy Usztenszkij állami soffőr valóban azonos Tobeljevvel, ki kell nyomozni, miképpen jutott a hamis igazolványhoz és nem követelt-e el olyan cselekedeteket, amelyek a szovjetrendszerre károsak.

— Elveszttem, — gondoltam magamban, amikor az iratot letettem az asztalra és Bogozov kárörvendő arcára pillantottam.

Első gondolatom az volt, hogy nem szabad újból börtönbe kerülőm. Azért egy ugrással az ablaknál termettem és igyekeztem kinyitni azt. Az volt a szándékom, hogy leugrom a harmadik emeletről és inkább holtan terülök el az udvar kövezetén, semminthogy letartóztatassanak.

Azonban szándékom meghiusult.

Bogozov elkiallotta magát:

— Tavaris aszja, fogd meg!

Abban a pillanatban a sarokban álló spanyolfal, amely véleményem szerint azért volt a szobában, hogy a kályhát eltakarja, megmozdult és egy vörös katona bukkant ki mögüle. A vörösőr abban a pillanatban nyalábolt át, amikor felkapaszkodni készültem a kinyitott ablakra.

— Gyere csak vissza, galambom, rubintkám, — röhögött a katona — nem arra van a kijárat.

Bogozov megnyomta az asztalon levő csengőgombot. Nemsokára kitarult az ajtó és a küszöbő három feltűzött szuronyú vörös katona jelent meg. Ugyalátszik, már előre megtettek minden intézkedést letartóztatásomra és a katonákat készenlétbe tartották erre a célra.

Bogozov rájuk parancsolt:

— Kötözzétek meg és vigyétek a pincébe. Ott adjátok át a foglár tavarisnak. Itt a beutalás.

Keskeny papírdarabot adott át az egyik katonának. Biztos volt a dolgában, mert ezt is előre kitöltötte.

A katonák hátra csavartak kezeimet és szíjjal kötötték azokat össze. A szíj végét az egyik katona a kezébe fogta, nagyot lökött rajtam és rámkiallított:

— Induljunk, tavaris!

Már kiléptem a folyosóra, amikor a még nyitott ajtón keresztül Bogozov diadalmasan utánam kacsagott:

— Most aztán magamban lesz rá gondom, hogy ne bujj ki másodsor is a kivégzés alól, aranyoskám, Pjotr Fedorovics Tobeljev!

Ezzel becsapta az ajtót, amelyen keresztül egészen odáig hallottam a kacagását, amíg a lépcsőig jutottam a kíséreléssel.

Amióta kitört a szovjeturalom, Oroszországban

Sporttervek mindenfelől

A Basarabia-Kupa X. Bucuresti-i csoportjában a Juventus ellenkezése folytán alighanem elmaradnak a mára kitűzött mérkőzések. A Juventus ugyanis nincsen megelégedve a mérkőzések bevételeinek százalékarányos felosztásával, ezért a szövetség úgy határozott, hogy nem kötelező a kettős mérkőzések rendezése. Ezt az ítéletet most a többi hét egyesület találta sérelmesnek, ezért elhatározták, hogy visszalépnek a kupaküzdelmekről és a kerületi bajnokságban vesznek részt. Hivatalos körökben remélik azonban, hogy mára az ellentétek elsimulnak és a mérkőzéseket meg is megtartják.

A vasárnapi Basarabia-Kupa mérkőzéseken kiállított játékosok ügyében hozott ítéletek alapján Kovács (Chinezul), Presam (Rapid) és Suci (Ripensia) játékosok játékiogát 8-8 napra felfüggesztették, míg Weiss (SSMR) intésben részesült.

A magyar-horvát teniszmérkőzés a Róma-seriegeért az első napon 1:1 arányban állt. Az első mérkőzésen Szentpéteri 6:3, 6:2, 7:5 arányban legyőzte Palladát. A második mérkőzésen a horvát Mitics győzött 6:2, 5:7, 6:2, 6:1 arányban Gábori fölött. A budapesti nemzetek közötti mérkőzést tegnap két párossal folytatták, míg ma két további egyes küzdelemmel befejezik. A legnagyobb érdeklődés a mai Asbóth—Puncsecs találkozót előzi meg.

A Ferencváros mai Gamma elleni nagy érdeklődéssel várt mérkőzésen a tervek szerint alighanem Sárosi III előre kerül a csatársorba, mert a zöld-fehérek sokat vesztek a titűzőőbri, amióta Kiszely felfüggesztés alatt áll és Sárosi dr. sérülése miatt nem játszhat.

sokféle hiány mutatkozott. A népbiztosok és a csak detektívjei azonban leginkább a börtönhiány miatt panaszkodtak. Nemsokas az elején tartóztattak le napokint ezerszámba burzsujokat, hanem ez a letartóztatás folyamat szüntelenül tovább tartott. Így aztan nemsokas a régi börtönök teltek meg, hanem minduntalan új fogházakat kellett létesíteni, amelyek hamarosan szintén tulzsfüldöttek.

Igy aztán az egyes népbiztosságok épületeiben is berendeztek fogházakat. A népbiztosságok maguk is eszközölhetek letartóztatásokat és erre a célra külön csekarendőők állottak rendelkezésükre.

A belügyi népbiztosság pincéiben berendezett börtön celláiban több száz fogoly volt. Sötétek, dohosok voltak ezek a tágas cellák, amelyekben rendszerint majdnem kérezer annyi fogoly volt, mint amennyi számára hely lett volna. Minden helyiségnek csak tenyérnyi nagyságu ablaka volt, amely az épület udvarára nyílt. Kevés világosság szűrődött ezeken az ablakokon keresztül a börtönhelyiségekbe még délidőn is. Este felé már sötétség lett urrá a fülkékben és ez így tartott másnap délelőttig. Világosságot sohasem gyújtottak ezekben a cellákban.

Ilyen cellába löktek be engem, miután annak ajtaja előtt levették kezeimről a köteléket.

Megállottam az ajtó közelében, hogy a szemem hozzászokjék az ott uralkodó félhomályhoz.

Azt láttam, hogy érkezésem nem okozott feltűrést. Bizonyosan hozzá voltak már szokva a börtön lakói, hogy időnkint új társakat kaptak és valószínűleg ahhoz is, hogy olykor valakit elvittek közülük, aki aztán esetleg már vissza sem tért többé.

Nem igen törődtek egymással, mert mindegyiknek elég gondja volt önmagával. Legfeljebb azok váltottak olykor pár szót, akik egymásnak közvetlen szomszédai voltak.

Ebben a börtönben sem volt más butor egy csomó deszkából összetakolt priccen kívül. Ezeket a foglyok vagy feküdtek, vagy pedig a változatosság kedvéért ültek. Azt firkésztam tehát, hogy találok-e olyan priccset, amelyik nincsen elfoglalva.

Szerencsém volt, ha azt ugyan ilyen körülmények között szerencsének lehet mondani. Az egyik fal mentén tényleg felfedeztem egy üres priccset.

Odamentem az üres fekvőpadhoz, hogy elfoglaljam magamnak. A biztonság kedvéért azonban megkérdeztem szomszédomat:

— Zdratuyite, bátyuska, szabad ez a hely?

— Szabad, — felelte egy mély rezgésű hang és a fölemelkedett fejről láttam, hogy szakállas öregember mellé jutottam.

Leültem a priccse.

Nem volt semmi kedvem ahhoz, hogy a jövődöm fölött tőprengjek. Az adott viszonyok között hiába is lett volna. Sorsom megpecsételtnek látszott. Most már hasztalan lett volna a tagadás, hogy nem én vagyok Pjotr Fedorovics Tobeljev. Viszont elhatároztam, hogy beismerő vallomást sem teszek.

(Folytatjuk.)

Apróhirdetések

Alkalmazás

Jól főző mindenek azonnalra felvétetik. Timisoara II. Str. Vulcan 20. (4923)

Szakácsnő középkorú esetleg bejárónő 15-re felvétetik. Jelentkezni délután. Cim Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3525)

Férfi és női munkaerőket keresünk angol munkára. Traxel Salon Timisoara Str. Lovinici 2. (2231)

Fűszeres segéd és egy inas azonnali beépítésre kerestetik. Jancsó Coloniale, Timisoara II. Str. 3 August 29. (2232)

Jutalékra Aradra helyi képviselőt vállal szakszerűen bevezetett drogérta. Bedolgozva gyógytár, drogéria, festék és fűszer szakmában is. Cimeket „Szorgalmas” jelígre Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. alá kérék. (3557)

Főtéri uridivatüzlet Aradon, keres megbízható ügyes segédet, aki 3 nyelvet (román, német, magyar) jól beszél. Fényképes ajánlatokat, fizetési igényléssel, kérem Rudolf Mosse, Arad Str. Eminescu 8. alá. (3581)

Jobb családból való fiú tanulónak felvétetik. Tilner óras, Arad, Bul. Reg. Ferdinand 52. (3554)

Keresünk azonnalra gyakorlott szalgaszövöket és paszományosokat, vagy nőket. Fil-Art S. A., Timisoara II. Str. Deva. (2236)

Keresek két perfekt munkást, aki a kéziszővéshez ért, kéziszővőde részére. Cim Timisoara III. Str. General Mosoiu 3. Jelentkezni reggel 10 óráig. (2206)

Női konfekció munkára szabóságodot aki gépegni tud alkalmazok. Krivus Arad, Bul. Reg. Maria 9. etaj II. apart. 28. (3568)

Bejáró mindenek főzőnő egész napra csakis éves bizonyítvánnyal, főlvetetik. Arad, Bul. Carol 27. I emelet 6. (3571)

Allást keres

Volt tanár, izr. elmenne 1-2 gyermek mellé, akiket előkészítene gimnáziumra vagy elemire. Perfekt angol francia. Menne teljes allásra is, csakis előkelő házba. Ajánlatok „22 éves” jelígre a timisoarai kiadóba. (2238)

Jó családból való urilány 1-2 gyermek mellé anyahelyettesnek ajánlkozik, vidékre is megy uricsaládnak. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. alá kérék. (3517)

Ehelyezkedést keres feltétlenül megbízható, komoly, keresztény, árva urilány. Garanciaképes is. Kivánatra kitűnő referenciák. Pénztárnoknő, asszisztens, esetleg uriházban vagy birtokon háziasszony támasza, vagy egész vezetést vállal. Kitűnő háziasszony. Mivel a gyermekeket nagyon szereti, esetleg anyahelyettesnek. Timisoara. Aradra, vagy vidékre is szivesen. Ajánlatot „Komoly urilány” jelígre a timisoarai kiadóba. (2244)

40 éves, keresztény özvegy uriaszony, háztartásban abszolút elsőrangú, elhelyezkedést keres birtokon, vagy egyéb hármilven megfelelő állásban Ajánlatot „Kitűnő háziasszony” jelígre a timisoarai kiadóba. (2243)

Lakás

Különbejárta butorozott szobát keres a IV. kerületben csendes férfi. Cimeket „Pontos fizető” jelígre a timisoarai kiadóba kérék. (5004)

Lehetőleg központhoz közel keresek azonnalra butorozott (esetleg butor nélküli) szobát fürdőszoba használattal. Cimeket Rudolf Mosse, Str. Eminescu 8 alá kérék. (3540)

Jövedelmező befektetés!

Eladó méhészet! 40 prima méhesalád vándorkaptárakban jó méhészkedési vidéken 2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakóházzal, szép gyümölcsös kerttel Arad közelében, vasút és autobusmegálló mellett eladó vagy hasonló értékű aradi házért elcserélhető. Bővebb felvilágosítás kapható **Societatea Agrară Ardeleană Arad, Str. Iosif Vulkán 12**

Kétszobás lakást keresek azonnalra, Tilner óras Arad, Bul. Reg. Ferdinand 52. (3555)

Kettő, esetleg háromszobás, összkomfortos modern lakást butorral is, Arad központjában lelépéssel átvennék. Cimeket Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8 alá kérék. (3527)

Egy vagy kétszobás fürdőszobás lakást keresek azonnalra cimeket Rudolf Mosse Arad Str. Eminescu 8. alá kérék. (3583)

Elegáns butorozott szoba a város szívében fürdőszoba használattal magányos urnak kiadó. Lift gratis. Cim a timisoarai kiadóban. (2239)

Kettő utcai butorozott szoba, fürdőháza azonnalra kiadó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3577)

Rendes fiatalembert lakótársnak keresek. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3579)

Garconlakás, nem zónában, új házban, nyomban kiadó. Timisoara III., Str. Popa Anca 5. (2242)

Adás-vétel

25 métermáza teherbírásu stráfkocsit megvételre keresek. Cimeket ármejelöléssel a timisoarai kiadóhivatalba kérék. (4420)

Keresek kombinált, modern új ebédit, vagy csak kevésbé használtat, feltétlenül főregmentesen. Cimeket szíveségből Losonczy házgondnok, Timisoara I., Bulev. Regina Maria 8., továbbit. (2224)

Veszünk literes üvegeket 10 leiert Flora likörgyár Arad

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és írógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákát, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. **Tempo, Arad** (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

Varrógépek, irodaberendezések, írógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3115)

Szappanprés és hozzávaló vágókészülékek sürgős megvételre kerestetnek. Munkások (lehetőleg szappanszakmából) felvétetnek. Timisoara-Fratelia I. utca 47. Telefon 37-39. (2229)

Tisztítórongyot veszünk minden mennyiségű. Mecher, Timisoara III., Strada Francoveanu 6. (2226)

Szkunksz nagy sálgallér és kézelő, csaknem új (10 db. állat bőre 12.500 leiert eladó. szíveségből „Clara” parfümeria Arad, Str. Eminescu. (3550)

Gyümölcsfa megrendeléseket őszi szállításra már előjegyzésbe veszek. Vityé Károly faiskolája, Cenadul Vechiu, Timisoara. (3531)

Fekete vadonat új férfi télikabát (erősebb termetű) eladó. Cim Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3552)

Eladó: támlásdivány, nagy tükrös mosdó márványlappal, masszív ebédlőasztal, háromrészes tiszta lószőrmatrac. Arad, Str. Nicu Filipescu 9 kapu alatt balra. (3553)

MIELŐTT VENNE, VAGY ELADNA külföldi vagy belföldi perzsát, antik butort, márkás porcellánt, ezüst disztárgyat, műtárgyat, festményt, szobrot, Wertheim-kasszát, írógépet, könyvritkaságot, linoleumot, irodaberendezést — forduljon bizalommal az „ARTA” bizományi üzlethez, Arad, Strada Alexandri 5. szám. (3022)

Szobás-konyhas ház, nagy telekkel, a gyárvárosban 200.000 leiert eladó. Cim kiadóban. 5001

Eladó villanyerőre működő harisnya-szemfelszedő gép. Hunedoaramegyében nem dolgozhatik. Cimem: Ringier Sándor Deva, Piata Gh. Baritiu 6. (3130)

Keveset használt kerékpár eladó. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3547)

Varrógépet, kerékpárt veszek. Sambura mechanic Arad, Calea Banatului 12. (3545)

Ócska építési anyagokat megvételre keresek. Arad, Calea Saguna 78-81. sz. (3532)

Gyapjufésülőgép megvételre kerestetik. Ajánlatok „A 19-97” jelígre a timisoarai kiadóba kéretnek. (2222)

Eladó Timisoaran, a Mehalában, a Str. Magdi 24. szám alatti ingatlan, 546 négyzetl terjedelemben, két bérházzal és melléképületekkel. Ajánlatok a vételár kitüntetésével Dr. Veterány Viktor ügyvéd, Timisoara I., Str. Vlad Delamarina 1. címre kéretnek. (3131)

Angora-gyapjút

veszek állandóan a legmagasabb napi áron

Angar, Periam

Angora gyapjufonóda

Udvaröltésre nagyon alkalmas, építkezéstől visszamaradt téglahulladékot elszállításra ingyen adok. Cim: Timisoara III., Str. Mitropolitul Varan 8.

Kombinált ebédlő (füstölt tölgy) rökamierével 30 ezer leiert eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3566)

Keresek Aragáz-felszerelést, tartállyal, vagy anélkül. Cim: Petri János, Cene, házszám 34. Jud Timis. (2237)

Férfi és női télikabát, felöltő, fiu vagy leány részére, 37-es fekete női cipő, finom angol sötétkék női kosztüm, minden a legjobb állapotban, eladó Timisoara III., Str. Rusu Sirianu 2. Viszonteladók kizárva. (5010)

Elcserélném vagy eladnám cluji házamat (2 szoba, konyha, csukott veranda, éléskamra, pince stb., villany, víz, esatorna bevezetve), valamint egynegyed hold gyümölcsösömet hasonló értékű aradi vagy vidéki ingatlanra. Ügynököket díjazok. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3576)

Tejesarnoki felszerelés. kifogástalan állapotban kerestetik. A szeparátorgépj 100-150 literes lehet. Lehetőleg „Alfa” Arad, Str. Sava Raicu 136. (3575)

Keresek patkányfogó kutyát megvételre. Cim: Arad, Str. Miron Costin 6. (3574)

Istállót 2 ló részére és 4 kocsi elhelyezésére alkalmas kocsiszint keresek. Ajánlatokat „Istálló jelige alatt a timisoara-i kiadó továbbit. 2241(1)

O k t a t á s

Német és angol nyelv

sát újból megkezdem kezdők és haladóknak. Egyéni és csoportos tanítás. **Perencué**, Timisoara III., Str. Metianu Telefon 38-20. Jelentkezni d. u. 3-5-ig.

N. Bérczy Ilona

Arad, Horia-u. 2. sz. II. e. tánciskolában **szept. 17-én, fél 9-kor új tanfolyam nyílik** kezdők részére. Haladóknak vasárnap 8-tól gyakorló óra

A német és francia nyelvek TANÍTÁSÁT ÚJRA MEGKEZDTEM.

GLASCHYNE PUY LEONKA, Arad, Strada Cosbuc 15. szám, a második emeleten.

A miniszterileg engedélyezett Kereskedelmi szakfolyam

Szentirmai Ivor tanár vezetésével ismét megnyit Gépírás, gyorsírás, könyvtvitel, levelezés, német nyelv. Beiratkozás: Timisoara I., Bulevardul Regele Mihai 8, III. em. 2, volt Duca, (Thomas-ház)

Különféle

50-100.000 lei befektetéssel mancirozó vagy közreműködő társ kerestetik még nem létező keresztény engros tojási üzlethez. Felvilágosítást Bayer Károly, Brasov, Str. Plevnei 15., nyujt. (3132)

Fényképező mesterkönyvvel műtermet átvenne vagy bérelne. Cim: Doamna Ionescu, Beius Str. Targului 35. (2234)

Poloskairást, parkettsuroást garancia mellett vállal Lovas, Arad. Bulevardul Regina Maria 18. szám. Házmeaternél. (3020)

Már 200 leiert is igen szép paplant készít Glück, Arad, Str. Baritiu 8. szám. (Piata Avram Iancu mellett.) (3021)

Poloskairást garanciával válllok. Tályai, Timisoara, Bul. Eroilor deja Tisa 95. Ajts 2. Telefon 25-56. (2166)

Finansziroznék megbízható komoly vállalatot, nagyobb tőkével ajánlatokat Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. alá kérék. (3569)

Ráfizetéssel elcserélném vaskályhámát nagyobb vaskályhával. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. alá kérék. (3572)

Etnikai román utazó sajátköltésére hérfőn vagy kedden utazik erdélybe. Elfogad megbízásokat komoly cégektől. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. alá kérék. (3570)

Ha meleg ruhát akar kötni, csak „Trico-Record” készítőköszüléket használjon. Ingeny felvilágosítás a bánáti képviselőnél. Timisoara I., Pitta Unirii 5. II. emelet, ajtó 16. (3123)

150 katasztrális hold birtokomat Lugo mellett (több évre is) bérbeadom. Dr. Moujalledt, Arad. Strada Mocioni 3. (3355)

Pianino rendes házba bérbeadó. Ajánlatokat „Pianino” jelígre a timisoarai kiadóba kérék. (5015)

Diák-leány uricsaládnál teljes ellátást keres. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. alá kérék. (3573)

Hirdessen a

Déli Hírlapban!